

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0136/2000

16 mei 2000

*

VERSLAG

over het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming
(COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Kathalijne Maria Buitenweg

Rapporteur voor advies*:

Richard Howitt, Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

(*Hughes-procedure)

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **I Samenwerkingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **II Samenwerkingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- *** Instemming
Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen
- ***I Medebeslissingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- ***II Medebeslissingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- ***III Medebeslissingsprocedure (derde lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerp tekst

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
WETGEVINGSVOORSTEL	5
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE	30
TOELICHTING.....	31
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN*	37
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT	68
ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE	74
ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN	80

(*Hughes-procedure)

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 7 februari 2000 verzocht de Raad, overeenkomstig artikel 13 van het EG-Verdrag, het Parlement om advies inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – 1999/0253(CNS)).

Op 14 februari 2000 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van dit voorstel naar de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken als commissie ten principale en naar de Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, de Begrotingscommissie, de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport, de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Economische en Monetaire Commissie en de Commissie juridische zaken en interne markt als medeadviserende commissies (C5-0067/2000).

Op 18 februari 2000 deelde de Voorzitter van het Parlement mede dat dit verslag overeenkomstig de Hughes-procedure door de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken zal worden opgesteld.

De Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken benoemde reeds op haar vergadering van 24 februari 2000 Kathalijne Maria Buitenweg tot rapporteur.

De commissie behandelde het Commissievoorstel en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 21 maart, 4 april, 19 april en 15 mei 2000.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 19 stemmen voor en 6 tegen haar goedkeuring aan de ontwerpwetgevingsresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Graham R. Watson, voorzitter; Robert J.E. Evans en Bernd Posselt, ondervoorzitters; Kathalijne Maria Buitenweg, rapporteur; Jan Andersson (verving Gianni Vattimo), Alima Boumediene-Thiery, Michael Cashman, Charlotte Cederschiöld, Carlos Coelho, Giuseppe Di Lello Finuoli, Olivier Duhamel, Anna Karamanou, Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Ewa Klamt, Baroness Sarah Ludford, William Francis Newton Dunn (verving Gérard M.J. Deprez), Arie M. Oostlander (verving Jorge Salvador Hernández Mollar), Elena Ornella Paciotti, Martine Roure (verving Sérgio Sousa Pinto), Martin Schulz, Patsy Sörensen, Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí en Anne E.M. Van Lancker (verving Gerhard Schmid).

De adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Commissie juridische zaken en interne markt, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen zijn bij dit verslag gevoegd. De Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, de Begrotingscommissie en de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport hebben resp. op 24 februari, 27 januari en 29 februari 2000 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 16 mei 2000.

Termijn voor de indiening van amendementen: dinsdag 16 mei 2000, 17.00 uur.

WETGEVINGSVOORSTEL

Voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Dit voorstel wordt als volgt gewijzigd:

Door de Commissie voorgestelde tekst¹

Amendementen van het Parlement

(Amendement 1)

Titel

Voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming

Voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van ***natuurlijke en rechtspersonen en niet officieel erkende*** of groepen van personen

Motivering

Het is ook nodig om verenigingen van bijvoorbeeld personen met een bepaalde etnische afkomst tegen discriminatie te beschermen.

(Amendement 2)

Eerste visum bis (nieuw)

gelet op de op dit gebied uitgewerkte internationale juridische instrumenten, met name het Internationaal Verdrag van de Verenigde Naties inzake de opheffing van alle soorten rassendiscriminatie en artikel 14 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van de Raad van Europa,

Motivering:

Deze verdragen zijn fundamentele teksten op dit gebied.

¹ PB C nog niet gepubliceerd.

(Amendement 3)
Eerste visum ter (nieuw)

gelet op het door de Raad op basis van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie goedgekeurde gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 betreffende maatregelen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat¹,

¹ PB C 185 van 24.7.1996, blz. 5 e.v.

Motivering:

Het gemeenschappelijk optreden verwijst naar de noodzaak via justitiële samenwerking te voorkomen dat zij die zich schuldig maken aan misdrijven die verband houden met racisme en vreemdelingenhaat gebruik maken van het feit dat racistische activiteiten en vreemdelingenhaat in de lidstaten verschillend worden ingedeeld.

(Amendement 4)
Eerste visum quater (nieuw)

onder verwijzing naar de door het Europees Parlement aangenomen resoluties over de bestrijding van racisme, vreemdelingenhaat en etnische zuiveringen in de Europese Unie,

Motivering:

Met name zijn resoluties over het feit dat zich in Europa weer racisme en vreemdelingenhaat voordoen, het Europees Jaar tegen Racisme 1997 en naar aanleiding van zijn jaarlijks debat over bestrijding van racisme.

(Amendement 5)
Overweging 1

(1) Het Verdrag betreffende de Europese Unie markeert een nieuwe etappe in het proces van totstandbrenging van een steeds hechter verbond tussen de volkeren van Europa.

(1) Het Verdrag betreffende de Europese Unie markeert een nieuwe etappe in het proces van totstandbrenging van een steeds hechter verbond tussen de volkeren van Europa ***en alle mensen die zich in de Europese Unie bevinden.***

Motivering:

De Europese Unie moet streven naar het tot stand brengen van een steeds hechter verbond tussen alle mensen die op het grondgebied van de lidstaten verblijven.

(Amendement 6)
Overweging 5 bis (nieuw)

(5 bis) De Europese Commissie heeft ter uitvoering van artikel 13 twee richtlijnen voorgesteld die uiteenlopen qua materiële werking en discriminatiegronden. Deze verschillen mogen er niet toe leiden dat aan de ene richtlijn meer waarde wordt gehecht dan aan de andere.

Motivering:

Het is onwenselijk een hiërarchie van belangrijkheid aan te brengen van mogelijke gronden voor discriminatie.

(Amendement 7)

Overweging 7 bis (nieuw)

(7 bis) Overwegende dat het overeenkomstig artikel 3, lid 2 van het EG-Verdrag van wezenlijke betekenis is dat deze richtlijn eraan bijdraagt de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op te heffen en de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen met name daar vrouwen vaak het slachtoffer zijn van meervoudige discriminatie.

Motivering:

Vrouwen lijden vaak onder de dubbele last van discriminatie op grond van geslacht, ras en etnische afstamming. Via dit amendement wordt hierop niet alleen nogmaals gewezen, maar het wijst eveneens met nadruk op het artikel in het Verdrag dat de grondslag legt voor integratie van de dimensie van gelijke kansen in alle activiteiten van de EG, waaronder deze richtlijn.

(Amendement 8)

Overweging 7 ter (nieuw)

7 bis. Sinds de aanneming op 11 juni 1986 van de Gemeenschappelijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie tegen racisme en vreemdelingenhaat¹, is er op EU-niveau meer behoefte ontstaan aan wetgeving op grond van raciale en etnische afstamming en sinds 1995 heeft het Europees Parlement herhaaldelijk verzocht om een specifieke anti-discriminatie-richtlijn.

¹ PB C 158 van 25.6.1986.

Motivering:

Door de opkomst van extremistische en racistische partijen in veel lidstaten in het midden van de jaren '80 is het beseft dat het racisme op Europees niveau bestreden moet worden, toegenomen. Het Parlement heeft bij de campagne voor een anti-discriminatiewetgeving steeds een vooraanstaande rol gespeeld.

(Amendement 9)
Overweging 8 bis (nieuw)

(8 bis) De Raad heeft op 15 juli 1996 een gemeenschappelijk optreden goedgekeurd om tussen de lidstaten judiciële samenwerking te waarborgen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat⁴.

⁴ PB C 185 van 24.7.1996, blz. 5 e.v.

Motivering:

De Raad dient in het kader van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid toe te zien op daadwerkelijke tenuitvoerlegging van deze judiciële samenwerking op het gebied van het strafrecht.

(Amendement 10)
Overweging 8 bis (nieuw)

(8 bis) De adviescommissie van de Europese Unie over racisme en vreemdelingenhaat heeft in 1997 in het kader van het Internationaal jaar tegen racisme een Handvest van Europese politieke partijen voor een niet-racistische samenleving voorgesteld, dat door de Europese politieke partijen is ondertekend. In dit Handvest beloven de ondertekenende partijen de fundamentele rechten van de mens en de democratische beginselen te verdedigen en alle vormen van raciaal geweld, het aanzetten tot rassenhaat en pesterijen en elke vorm van rassendiscriminatie te verwerpen.

Motivering:

Tijdens het Europees Jaar tegen het racisme heeft het adviserend comité een Handvest uitgewerkt dat inmiddels door alle Europese partijen werd onderschreven. Dit instrument voorziet zowel defensieve acties (aanbeveling niet samen te werken met groepen die vreemdelingenhaat propageren), maar ook een aantal bredere positieve acties (stimuleren van minderheidsgroepen om in politieke middelen actief te zijn). Het geeft een bijkomende stimulans voor de inzet van de Unie in de strijd tegen discriminatie en voor kansengelijkheid.

(Amendement 11)

Overweging 8 ter (nieuw)

(8 ter) Gelet op het voorgenomen kaderbesluit tot het gezamenlijk aanklagen van racisme en vreemdelingenhaat in het Scorebord van de vorderingen op het gebied van de totstandbrenging van een ruimte van "vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid" in de Europese Unie van de Europese Commissie (COM(2000) 167).

Motivering:

Het aanzetten tot racisme en vreemdelingenhaat in brede zin valt niet onder het bereik van deze richtlijn. De Europese Commissie is echter voornemens op dit gebied Europese regelgeving voor te bereiden.

(Amendement 12)

Overweging 8 quater (nieuw)

(8 quater) Het Europees Parlement heeft op 16 maart 2000 twee resoluties aangenomen over racisme en xenofobie in de Europese Unie respectievelijk in de aspirant lidstaten.

Motivering:

Beide resoluties veroordelen, en eisen beleidsmaatregelen tegen, discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 13)

Overweging 9

(9) Om de ontwikkeling van democratische en verdraagzame samenlevingen te waarborgen, die de deelname van eenieder, ongeacht ras of etnische afstamming, mogelijk maakt moet een bepaald optreden op het gebied van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verder gaan dan de toegang tot werk in loondienst of als zelfstandige en betrekking hebben op gebieden zoals het onderwijs, de sociale bescherming en de sociale zekerheid, sociale voordelen en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

(9) Om de ontwikkeling van democratische en verdraagzame samenlevingen te waarborgen, die de deelname van eenieder, ongeacht ras of etnische afstamming mogelijk maakt, moet een bepaald optreden op het gebied van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verder gaan dan de toegang tot werk in loondienst of als zelfstandige en betrekking hebben op gebieden zoals onderwijs, sociale bescherming en sociale zekerheid, sociale voordelen en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten **en worden uitgebreid tot het probleem van het institutionele racisme.**

Motivering:

Dit amendement beoogt de werkingssfeer van het voorstel uit te breiden tot antisemitisme en soortgelijke vormen van discriminatie (tegen Sikhs, Roma, Sinti enz.)

(Amendement 14)
Overweging 10 bis (nieuw)

(10 bis) De richtlijn houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming betreft de gelijke behandeling van natuurlijke personen als ook rechtspersonen en niet geformaliseerde groepsverbanden.

Motivering:

Zie amendement 1.

(Amendement 15)
Overweging 10 ter (nieuw)

(10 ter) Overwegende dat discriminatie op grond van ras of etnische afstamming die wordt gepresenteerd als een verschil in behandeling op grond van religie, overtuiging of nationaliteit, onder het bereik van deze richtlijn valt.

Motivering:

Voorkomen moet worden dat religie, geloof, overtuiging of nationaliteit als dekmantel kunnen dienen voor discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 16)
Overweging 10 quater (nieuw)

(10 quater) Het is noodzakelijk dat, in het kader van de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat, de behandeling van onderdanen van derde landen verbeterd wordt; de lidstaten dienen de nationaliteit op te nemen als een van de factoren die bepalend zijn voor de raciale en etnische afstamming.

Motivering:

Dit amendement spreekt voor zich. In overweging 10 wordt verklaard dat dit verbod niet van toepassing is op verschillen in behandeling op grond van nationaliteit. Er dient evenwel op gewezen te worden dat in sommige lidstaten de nationaliteit niet is opgenomen als factor ter bepaling van iemands raciale en etnische afstamming. Overeenkomstig overweging 10 vallen onderdanen van derde landen onder de richtlijn voorzover de discriminatie die zij ervaren binnen het toepassingsgebied van de richtlijn valt en niet louter gebaseerd is op het feit dat zij

geen EU-nationaliteit hebben. De verwijzing naar onderdanen van derde landen is overgenomen uit het voorstel van de "Starting Line Group" voor een ontwerprichtlijn inzake onderdanen van derde landen.

(Amendement 17)
Overweging 12 bis (nieuw)

(12 bis) Het stimuleren van de "evenredige participatie" vormt een verrijkende aanvulling op het principe van gelijke behandeling en draagt bij tot het realiseren van gelijke kansen; acties van de Unie en de lidstaten in dit kader kunnen de doelstellingen van onderhavige richtlijn positief ondersteunen;

Motivering:

Het concept van gelijke behandeling vereist een offensieve aanpak om gelijke kansen effectief te realiseren. Acties in het kader van de "evenredige participatie" waarborgen de deelname van alle groepen in de samenleving in verschillende maatschappelijke domeinen en kunnen een aanzet betekenen voor nieuw beleid ten aanzien van minderheidsgroepen.

(Amendement 18)
Overweging 14

(14) Personen die op grond van ras en etnische afstamming zijn gediscrimineerd, dienen over de nodige rechtsbeschermingsmiddelen te beschikken. Om een doeltreffender beschermingsniveau te verschaffen, dienen verenigingen of rechtspersonen eveneens de bevoegdheid te krijgen namens de slachtoffers de rechten van de verdediging uit te oefenen.

(14) **Natuurlijke en rechtspersonen en niet officieel erkende groepen van personen** die op grond van ras of etnische afstamming zijn gediscrimineerd, dienen over de nodige rechtsbeschermingsmiddelen te beschikken. Om een doeltreffender beschermingsniveau te verschaffen, dienen verenigingen, **organisaties** of **andere** rechtspersonen eveneens de bevoegdheid te krijgen namens de slachtoffers de rechten van de verdediging uit te oefenen. **Tevens dienen verenigingen, organisaties en andere rechtspersonen die een legitiem belang hebben bij een optreden in rechte collectief actierecht te krijgen, d.w.z. de bevoegdheid om het bestaan van ongelijke behandeling door een rechter te laten beoordelen los van de bijzondere omstandigheden van een individueel geval.**

Motivering:

Voor slachtoffers van discriminatie zijn er vaak hoge drempels om rechtsbescherming te zoeken, zo kan angst voor represailles hen ervan weerhouden om voor hun rechten op te

komen. Het collectief actierecht biedt de mogelijkheid om belangen die individuele slachtoffers niet bij de rechter aanbrenge, toch in gebundelde vorm te behartigen. Dit collectief actierecht is conform artikel 11, lid 2 van richtlijn 97/7/EG ter bescherming van de consument.

(Amendement 19)

Overweging 15

De daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het gelijkheidsbeginsel vereist een gepaste gerechtelijke bescherming in ***burgerrechtelijke*** zaken tegen represailles en een aanpassing van de algemene regels inzake bewijslast.

De daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het gelijkheidsbeginsel vereist een gepaste gerechtelijke bescherming in ***rechtszaken*** tegen represailles en een aanpassing van de algemene regels inzake bewijslast ***in burgerrechtelijke en administratieve zaken***.

Motivering:

De huidige tekst maakt niet duidelijk of met het begrip "burgerrechtelijke zaken" een beperking wordt beoogd tot private rechtsverhoudingen. Dit zou immers tot gevolg hebben dat in rechtsverhoudingen met de overheid de bescherming tegen represailles niet nodig wordt geacht.

Dit amendement beoogt conformiteit met artikel 8 lid 3 van de richtlijn. Dat artikel maakt wat betreft de deling van bewijslast alleen een uitzondering voor strafzaken.

(Amendement 20)

Overweging 16 bis (nieuw)

(16 bis) Scholing door overheidsinstanties inzake de doelstellingen en de bepalingen van deze richtlijn is van vitaal belang in verband met hun verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van de richtlijn in de samenleving in zijn geheel en teneinde alle risico's van institutioneel racisme bij de overheidsinstanties zelf ongedaan te maken.

Motivering:

Het is van vitaal belang dat overheidsinstanties scholing verstrekken over de bepalingen van de richtlijn aan hun vertegenwoordigers die verantwoordelijk zijn voor de tenuitvoerlegging ervan in de bredere samenleving, en dat al degenen die bij overheidsinstanties werkzaam zijn, zoals sociale-zekerheidsambtenaren zich bewust zijn van de gevolgen van de anti-discriminatiebepalingen, alsmede van het belang om te voorkomen dat zogenoemd institutioneel racisme zich ontwikkelt.

(Amendement 21)

Overweging 18

(18) De lidstaten dienen ***de sociale dialoog tussen de sociale partners*** te bevorderen

(18) De lidstaten dienen ***het overleg in het maatschappelijke veld en***

om verschillende vormen van discriminatie aan de orde te stellen en te bestrijden.

overheidsinstellingen te bevorderen om verschillende vormen van discriminatie aan de orde te stellen en te bestrijden. **De sociale dialoog tussen de sociale partners is hier een belangrijk onderdeel van.**

Motivering:

Het noemen van alleen de sociale partners wekt de indruk dat overleg alleen nodig is op het gebied van arbeid. Het bereik van deze richtlijn is echter breder en maakt het wenselijk dat ook organisaties zoals consumentenorganisaties, brancheorganisaties en organisaties van migranten aan het overleg kunnen deelnemen.

(Amendement 22)

Overweging 19

(19) De bescherming tegen discriminatie op grond van ras of etnische afstamming zelf zal worden versterkt door de aanwezigheid in elke lidstaat van een onafhankelijk orgaan dat bevoegd is **de betrokken** problemen te analyseren, mogelijke oplossingen te zoeken en de slachtoffers concrete bijstand te verlenen.

(19) De bescherming tegen discriminatie op grond van ras of etnische afstamming zelf zal worden versterkt door de aanwezigheid in elke lidstaat van een onafhankelijk orgaan dat bevoegd is **klachten en** problemen te analyseren, **grondig onderzoek te verrichten**, mogelijke oplossingen te zoeken en de slachtoffers concrete bijstand te verlenen.

Motivering:

De onafhankelijke organen dienen ook bevoegd te zijn concrete klachten van slachtoffers te onderzoeken.

(Amendement 23)

Overweging 22 bis (nieuw)

(22 bis) Deze richtlijn maakt deel uit van de vigerende communautaire wetgeving die de kandidaat-lidstaten voor toetreding tot de Europese Unie zullen moeten implementeren; in afwachting daarvan dienen de kandidaat-lidstaten, in geval associatieovereenkomsten van toepassing zijn, geen discriminatie toe te staan op basis van raciale of etnische afstamming of van godsdienst of geloof,

Motivering:

Conform de door het Europees Parlement op 16 maart 2000 aangenomen resolutie inzake de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in de kandidaat-lidstaten, is het van vitaal belang dat er aandacht besteed wordt aan de implementatie van de gehele richtlijn in de kandidaat-lidstaten, met name voor wat betreft de invoering van mechanismen voor controle en evaluatie als geregeld in de artikelen 15-17.

(Amendement 24)
Overweging 22 ter (nieuw)

(22 ter) Gelijke behandeling en non-discriminatie zijn fundamentele beginselen van het recht van de Europese Unie; overwegende dat deze richtlijn de uitdrukking van deze beginselen vormt; overwegende dat het van wezenlijke betekenis is dat de instellingen van de EU deze beginselen evenals andere officiële instanties in de lidstaten respecteren bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden.

Motivering:

Het Hof van Justitie heeft al duidelijk gemaakt dat de instellingen van de EU bij de uitoefening van hun taken een aantal fundamentele rechten moeten respecteren, waaronder dat van non-discriminatie (b.v. arrest C-130/75, Prais v. de Raad [1976] Jurispr. HvJ 1589). Deze overweging beoogt vast te stellen dat deze richtlijn een specifieke uitdrukking is van het algemene beginsel van fundamentele rechten, en dat de instellingen van de EU als zodanig eraan gehouden zijn de termen ervan na te leven in hun eigen beleid en optreden.

(Amendement 25)
Artikel 1, Doel

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen, ongeacht ras of etnische afstamming, in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van ***natuurlijke of rechtspersonen en niet officieel erkende groepen van personen***, ongeacht ras of etnische afstamming, in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

Motivering:

Zie amendement 1.

(Amendement 26)
Artikel 2, lid 2, sub a)

a) "Directe discriminatie" wanneer ***iemand*** op grond van ras of etnische afstamming minder gunstig wordt behandeld dan ***iemand anders*** wordt, is of zou worden behandeld.

a) "Directe discriminatie" wanneer ***een natuurlijke of rechtspersoon of een niet officieel erkende groep van personen*** op grond van ras of etnische afstamming minder gunstig dan ***een andere natuurlijke of rechtspersoon of niet officieel erkende groep van personen*** wordt, is of zou worden behandeld.

Motivering:

Zie amendement 1.

(Amendement 27)
Artikel 2, lid 2, sub b)

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming ongunstige gevolgen kan hebben, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de etnische afstamming van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming ongunstige gevolgen heeft of intrinsiek kan hebben, **zodat deze in een bijzonder benadeelde positie worden geplaatst, of dientengevolge dreigen te worden geplaatst**, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de etnische afstamming van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

Motivering:

Deze herziene definitie, die rekening houdt met het arrest van het Europese Hof van Justitie in de zaak O'Flynn, heeft tot doel ervoor te zorgen dat er niet onnodig problemen van statistisch bewijs rijzen en dat ook het begrip van comparatieve benadeling, dat inherent is aan indirecte discriminatie, wordt inbegrepen.

(Amendement 28)
Artikel 2, lid 3 bis (nieuw)

3 bis. Gedrag dat bestaat uit aanzetting, opdracht of druk tot discriminatie valt onder de definities in (a) en (b) hierboven, ongeacht de vraag of een specifiek slachtoffer van discriminatie kan worden geïdentificeerd.

Motivering:

Het is nodig de situatie te dekken waarin, bij voorbeeld, een manager een ondergeschikte aanmoedigt tot discriminatie bij de aanwerving of een huiseigenaar een makelaar instructie geeft zijn huis niet aan een niet-blanke te verhuren.

(Amendement 29)
Artikel 2, lid 3 ter (nieuw)

3 ter. Discriminatie op grond van ras of etnische afstamming die wordt gepresenteerd als een verschil in behandeling op grond van religie, overtuiging of nationaliteit wordt

*aangemerkt als discriminatie in de zin van
artikel 1*

Motivering:

Dit amendement beoogt te voorkomen dat religie, overtuiging, geloof of nationaliteit wordt erkend als vals argument om discriminatie op grond van ras of etnische afstamming toe te laten, zonder echter religie, overtuiging, geloof of nationaliteit als gronden aan de richtlijn toe te voegen.

(Amendement 30)
Artikel 3, sub a)

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst, **onbetaalde en vrijwillige arbeid, arbeid in publieke functies** of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

Motivering:

Ook publieke functies, onbetaalde en vrijwillige arbeid dienen binnen het bereik van deze richtlijn te vallen. Voorkomen moet worden dat publieke functies een apart toepassingsgebied wordt, maar onder de definitie van de term arbeid begrepen wordt.

(Amendement 31)
Artikel 3, sub b)

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en bij- en omscholing;

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, **praktijkstages**, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding, **opdoen van praktijkervaring** en bij- en omscholing;

Motivering:

Ook stages en andere werkervaringsverbanden dienen onder het bereik van de richtlijn te vallen.

(Amendement 32)
Artikel 3, sub c)

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging;

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag, bezoldiging, **veiligheid en gezondheid, pensioenvoorziening, voorlichting en raadpleging**;

Motivering:

Veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats, pensioenvoorzieningen alsook voorlichting en raadpleging van de werknemers maken deel uit van arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden en vormen een bron van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 33)
Artikel 3, sub d)

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een betaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden;

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een betaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden **alsook het als kiezer of als kandidaat deelnemen aan verkiezingen in en tussen deze organisaties;**

Motivering:

De sociale verkiezingen vormen een belangrijk onderdeel van de economische democratie en dienen dus gevrijwaard van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 34)
Artikel 3, sub e)

e) de sociale bescherming **en** de sociale zekerheid;

e) de sociale bescherming, de sociale zekerheid **met inbegrip van gezondheidszorg en pensioenen;**

Motivering:

Toegang tot gezondheidszorg dient onder het bereik van deze richtlijn te vallen. De huidige tekst maakt dat onvoldoende duidelijk.

(Amendement 35)
Artikel 3, sub g)

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening houdend met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies, **studieleningen** en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening houdend met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie **en financiering** van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

Motivering:

Bepaalde lidstaten maken onderwijs niet alleen toegankelijk met subsidies of beurzen maar ook met leningen, en bovendien valt de financiering van de onderwijsstelsels als dusdanig onder de bevoegdheid van de lidstaat.

(Amendement 36)

Artikel 3, sub h) (nieuw)

h) huisvesting;

Motivering:

Huisvesting dient onder het bereik van deze richtlijn te vallen. De huidige tekst maakt dat onvoldoende duidelijk.

(Amendement 37)

Artikel 3, sub i) (nieuw)

i) de uitoefening van haar functies door enige openbare instantie, met inbegrip van politie, immigratiecontrole en strafrechtspraak

Motivering:

Discriminatie van etnische minderheden komt veel voor wanneer zij in aanraking komen met instanties van politie, justitie en immigratie. Het is daarom nodig dat deze vormen van discriminatie onder het bereik van deze richtlijn vallen.

(Amendement 38)

Artikel 3, sub j) (nieuw)

j) deelname aan het culturele, politieke, economische en sociale leven en aan het verenigingsleven;

Motivering:

Deelname aan het culturele, politieke en sociale leven en aan het verenigingsleven dient onder het bereik van deze richtlijn te vallen. De huidige tekst maakt dan onvoldoende duidelijk.

(Amendement 39)

Artikel 4, tweede alinea (nieuw)

Dit artikel dient restrictief te worden toegepast. Na maximaal vijf jaar beoordeelt elke lidstaat de uitzonderingen die hij op basis van dit artikel heeft toegestaan opnieuw in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen. De lidstaten zijn gehouden de uitzonderingen en de periodieke beoordelingen te melden aan de Europese Commissie. De Europese Commissie maakt deze openbaar.

Motivering:

De verplichting tot kennisgeving en evaluatie garandeert dat toegestane uitzonderingen zorgvuldig zijn afgewogen. Juist omdat de uitzonderingen onderwerp van publiek debat zijn,

is openbaarheid essentieel.

(Amendement 40)

Artikel 5

5. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten maatregelen in stand te houden of aan te nemen die zijn bedoeld om de nadelen van een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde afstamming te voorkomen of te compenseren.

5. Het beginsel van gelijke behandeling belet niet dat een lidstaat, om volledige gelijkheid van personen zoals bedoeld in deze richtlijn in de praktijk te verzekeren, maatregelen handhaaft of aanneemt waarbij specifieke voordelen worden ingesteld om de volledige deelname aan het maatschappelijk leven van de ondervertegenwoordigde personen te vergemakkelijken of om door hen ondervonden nadelen te voorkomen of te compenseren

Motivering:

Dit amendement beoogt de tekst van artikel 141, lid 4 VEG te volgen. Het verdient de voorkeur om voor de beschrijving van de rechtsfiguur van positieve discriminatie in alle documenten op dezelfde wijze te formuleren, teneinde interpretatieproblemen te voorkomen.

(Amendement 41)

Artikel 7

1. De lidstaten zorgen ervoor dat gerechtelijke en/of administratieve procedures voor de handhaving van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen beschikbaar zijn voor eenieder die zich benadeeld acht doordat het beginsel van gelijke behandeling niet jegens hem of haar is toegepast, zelfs na de beëindiging van de verhouding waarin die persoon zou zijn gediscrimineerd.

1. De lidstaten zorgen ervoor dat gerechtelijke en/of administratieve procedures voor de handhaving van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen beschikbaar zijn voor **zowel natuurlijke en rechtspersonen als niet officieel erkende groepen van personen** die zich benadeeld achten doordat het beginsel van gelijke behandeling niet jegens hem of haar is toegepast, zelfs na de beëindiging van de verhouding waarin die persoon zou zijn gediscrimineerd. **De rechtsmiddelen waar een beroep op kan worden gedaan komen overeen met de meest effectieve nationale procedures, nadat in voorkomende gevallen en voorzover mogelijk een beroep is gedaan op andere bevoegde autoriteiten.**

1 bis. De lidstaten verlenen overeenkomstig de gunstigste bepalingen in de nationale wetgeving hulp met betrekking tot juridische kosten.

2. De lidstaten zorgen ervoor, dat verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen ***namens de eiser met diens toestemming*** elke gerechtelijke en/of bestuursrechtelijke procedure voor de naleving van uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen ***kunnen instellen***.

2. De lidstaten zorgen ervoor, dat verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen ***het recht hebben*** elke gerechtelijke en/of bestuursrechtelijke procedure voor de naleving van uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen ***in te stellen of te ondersteunen***.

Motivering:

Het belangrijkste element van dit amendement is de doelstelling om de toegang tot de rechter bij gevallen van discriminatie te vergemakkelijken. Het voornaamste punt in het laatste deel van het amendement is de mogelijkheid voor organisaties om een zaak voor te brengen zonder toestemming van een slachtoffer, met name wanneer de discriminatie een groep personen treft en het niet haalbaar is om de goedkeuring van elke betrokken persoon te verkrijgen. Vaak moeten de slachtoffers van discriminatie over een hoge drempel voordat zij juridische bescherming zoeken en de angst tot slachtoffers te worden gemaakt kan hen ervan weerhouden voor hun rechten op te komen. Het recht op collectieve actie biedt de mogelijkheid gevoegde zaken in behandeling te nemen zelfs als deze niet door afzonderlijke slachtoffers aanhangig zijn gemaakt.

(Amendement 42)
Artikel 7, lid 3 (nieuw)

3. Lidstaten worden aangemoedigd ervoor te zorgen dat er gepaste bemiddelingsprocedures beschikbaar zijn. Deze procedures mogen niet verplicht zijn en laten onverlet het recht van de klager op toevlucht tot de rechterlijke bescherming zoals beschreven in artikel 7 lid 1. Tevens dienen verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen die een legitiem belang hebben bij een optreden in rechte collectief actierecht te krijgen, d.w.z. de bevoegdheid om zelfstandig het bestaan van ongelijke behandeling door een rechter te laten beoordelen los van de bijzondere omstandigheden van een individueel geval.

Motivering:

Bemiddeling kan een positieve bijdrage leveren aan het oplossen van een conflict. De keuze voor het zoeken van toevlucht tot een bemiddelingsprocedure mag niet betekenen dat de weg naar de rechter vervolgens is afgesloten.

(Amendement 43)

Artikel 8, lid 1

1. De lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale rechtsstelsels, de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat wanneer *iemand die* zich door niet-toepassing te zijnen aanzien van het beginsel van gelijke behandeling benadeeld acht, voor de rechter of een andere bevoegde instantie feiten aanvoert die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden, de verweerder dient te bewijzen dat het beginsel van gelijke behandeling niet werd geschonden.

1. De lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale rechtsstelsels, de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat wanneer *natuurlijke en rechtspersonen en niet officieel erkende groepen van personen* zich door niet-toepassing te zijnen aanzien van het beginsel van gelijke behandeling benadeeld acht, voor de rechter of een andere bevoegde instantie feiten aanvoert die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden de verweerder dient te bewijzen dat het beginsel van gelijke behandeling niet werd geschonden. *Eiser geniet het voordeel van eventueel resterende twijfel.*

Motivering:

Is een logisch uitvloeisel van de gedeeltelijke verschuiving van de bewijslast naar de aangeklaagde.

(Amendement 44)
Artikel 8 bis (nieuw)

Overheidsinstanties en werkgevers houden statistieken bij betreffende de werkgelegenheid en opleiding van personen die onder het bereik van deze richtlijn vallen. Deze dienen regelmatig te worden voorgelegd aan de onafhankelijke instantie of instanties, opgericht krachtens artikel 12.

Motivering:

Door statistieken te verzamelen over de participatiegraad van groepen met een achterstand is men meer gespist op het voorkomen van discriminatie. Dergelijke statistieken kunnen ook een duidelijk bewijs vormen voor gevallen van discriminatie. Bovendien kunnen dergelijke statistieken worden gebruikt bij het opstellen van de jaarverslagen die worden genoemd in artikel 16 bis (nieuw).

(Amendement 45)
Artikel 9

De lidstaten voeren in hun rechtsorde de nodige maatregelen in om personen te beschermen tegen nadelige behandelingen of nadelige gevolgen die een al dan niet rechtstreekse reactie zijn op een klacht of een gerechtelijke procedure om de

De lidstaten voeren in hun rechtsorde de nodige maatregelen in om *zowel natuurlijke en rechtspersonen als niet officieel erkende groepen van* personen te beschermen tegen nadelige behandelingen of nadelige gevolgen die een al dan niet

toepassing van het beginsel van gelijke behandeling af te dwingen.

rechtstreekse reactie zijn op een klacht of een gerechtelijke procedure om de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling af te dwingen.

Motivering:

Zie amendement 1.

(Amendement 46)
Artikel 9 bis (nieuw)

Nakoming van contracten
De lidstaten mogen bij de toekenning van contracten en subsidies rekening houden met de mate waarin een onderneming of organisatie zich in het verleden heeft gehouden aan nationale regelgeving voor de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, met inbegrip van de naleving van nationale bepalingen van andere lidstaten dan de betreffende lidstaat.

Motivering:

De nakoming van contracten is van speciaal belang voor het antidiscriminatiebeleid van de EU. Terwijl de interne markt is opgezet om gelijkwaardige toegang tot dergelijke contracten voor alle bedrijven in de EU te waarborgen, is de bezorgdheid geuit dat dit het onbedoelde gevolg heeft dat de mogelijkheden voor de nakoming van contracten en maatregelen om gelijke behandeling te bevorderen worden beperkt. Dit nieuwe artikel beoogt het voor de autoriteiten expliciet mogelijk te maken om de nakoming van contracten of positieve maatregelen op te nemen in openbare aanbestedingen.

(Amendement 47)
Artikel 9, lid 1, eerste alinea (nieuw)

De lidstaten stellen tevens bijbehorende sancties vast die evenredig, doeltreffend en afschrikkend zijn, bijvoorbeeld het betalen van een schadevergoeding aan het slachtoffer.

Motivering:

Voor een effectieve bescherming tegen represailles zijn sancties nodig. Schadevergoeding is een mogelijke sanctie. Het amendement stelt dat het alleen schadevergoeding aan het slachtoffer kan betreffen, om te voorkomen dat het voor rechtspersonen lucratief wordt om op te treden namens een slachtoffer of in het kader van collectief actierecht.

(Amendement 48)
Artikel 10, lid 1

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun

grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, gepaste inlichtingen wordt verspreid over de maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, gepaste inlichtingen **in begrijpelijke taal, zonder jargon, initialen en afkortingen**, wordt verspreid over de maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

Motivering:

De Europese wetgeving, en verklaringen daarvan, worden vaak onduidelijk gemaakt door het gebruik van jargon en ontoegankelijk taalgebruik. We moeten ons ervan vergewissen dat de lidstaten de moeite nemen om de functie en het belang van deze richtlijn mede te delen in een taal die door iedereen kan worden begrepen.

(Amendement 49)
Artikel 10, lid 3 (nieuw)

3. De lidstaten en de organisaties die bevoegd zijn voor de bestrijding van discriminatie op de in deze richtlijn bedoelde gebieden dragen door deze verspreiding bij aan de sensibilisering van de samenleving ten aanzien van het bevorderen van gelijkheid en het bestrijden van discriminatie.

Motivering:

Een belangrijk middel in de in deze richtlijn beoogde discriminatiebestrijding is de sensibilisering van het publiek. Daarom moet de informatie over de door de lidstaten krachtens deze richtlijn genomen maatregelen vergezeld gaan van maatregelen tot sensibilisering van de samenleving.

(Amendement 50)
Artikel 11, titel en lid 1

Sociale dialoog

1. De lidstaten nemen passende maatregelen ter stimulering van **de sociale dialoog tussen de sociale partners** teneinde onder meer door controle op de handelwijze op het werk, collectieve overeenkomsten, gedragscodes, onderzoek of uitwisseling van ervaringen en goede praktijken, de gelijke behandeling te bevorderen.

Maatschappelijk overleg

1. De lidstaten nemen passende maatregelen ter stimulering van **het overleg tussen organisaties in het maatschappelijke veld en overheidsinstellingen** teneinde onder meer door controle op de handelwijze op het werk, collectieve overeenkomsten, gedragscodes, onderzoek of uitwisseling van ervaringen en goede praktijken, trainingen **van hun leden**, de gelijke behandeling te bevorderen **op alle terreinen waarop deze richtlijn van toepassing is. De sociale dialoog tussen de**

sociale partners is een belangrijk onderdeel van dit overleg.

Motivering:

Het noemen van alleen de sociale partners wekt de indruk overleg alleen nodig is op het gebied van arbeid. Het bereik van deze richtlijn is echter breder en maakt het wenselijk dat ook organisaties zoals consumentenorganisaties, brancheorganisaties en organisaties van migranten aan het overleg kunnen deelnemen.

(Amendement 52)

Artikel 12, lid 1

1. De lidstaten voorzien in een onafhankelijk orgaan of organen voor de bevordering van het beginsel van gelijke behandeling van personen van verschillend ras of verschillende etnische afstamming. Deze organen kunnen deel uitmaken van onafhankelijke agentschappen die op nationaal vlak zijn belast met de verdediging van de mensenrechten of de bescherming van de rechten van personen.

1. De lidstaten voorzien in een onafhankelijk orgaan of organen voor de bevordering van het beginsel van gelijke behandeling van ***zowel natuurlijke en rechtspersonen als niet officieel erkende groepen van personen*** van verschillend ras of verschillende etnische afstamming. Deze organen kunnen deel uitmaken van onafhankelijke agentschappen die op nationaal vlak zijn belast met de verdediging van de mensenrechten of de bescherming van de rechten van personen.

Motivering:

Zie amendement 1.

(Amendement 53)

Artikel 12, lid 2

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijk organen onder meer bevoegd zijn klachten van ***natuurlijke en rechtspersonen en niet officieel erkende groepen van personen, verenigingen of niet-gouvernementele organisaties*** over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen ***onderzoek te verrichten naar onderzoekmethoden en ter zake advies te verstrekken, grondig onderzoek te verrichten, slachtoffers concrete bijstand te verlenen***, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden ***en***

Motivering:

*De onafhankelijke organen dienen bevoegd te zijn klachten van slachtoffers te onderzoeken.
Bewustmakingscampagnes dragen in belangrijke mate bij tot bevordering van gelijke kansen.*

(Amendement 54)

Artikel 12, lid 3 bis (nieuw)

3 bis. De lidstaten zorgen voor voldoende financiële middelen van de onafhankelijke organen. Minimaal garanderen de lidstaten een kostenloze behandeling van klachten voor diegenen die niet in staat zijn een eigen financiële bijdrage te leveren.

Motivering:

De kosten die het behandelen van een klacht met zich meebrengt, mogen voor slachtoffers geen reden zijn om van het voorleggen van een klacht af te zien.

(Amendement 55)

Artikel 12, lid 3 ter (nieuw)

3 ter. Voorzover dit voor hun werkzaamheden van belang is, dienen de onafhankelijke organen inzage te krijgen in vertrouwelijke gegevens waaronder gegevens uit de salaris- en personeelsadministratie.

Motivering:

Om grondig onderzoek te kunnen verrichten naar een klacht en eventueel een uitspraak te kunnen doen, is het noodzakelijk dat de onafhankelijke organen toegang krijgen tot vertrouwelijke gegevens zoals salaris- en personeelsgegevens.

(Amendement 56)

Artikel 13, sub a)

a) wettelijke, bestuursrechtelijke of administratiefrechtelijke bepalingen die strijdig zijn met het beginsel van gelijke behandeling, worden opgeheven.

a) ***voorschriften***, wettelijke, bestuursrechtelijke of administratiefrechtelijke bepalingen die strijdig zijn met het beginsel van gelijke behandeling, worden opgeheven ***vóór 31 december 2002.***

Motivering:

Deze datum komt overeen met de datum waarop in de lidstaten volgens artikel 15 wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking moeten treden om aan deze richtlijn te voldoen. Het is niet meer dan logisch dat lidstaten ervoor moeten zorgen dat op die datum bepalingen

die strijdig zijn met de richtlijn opgeheven zijn.

(Amendement 57)

Artikel 14

De lidstaten stellen het stelsel van sancties die van toepassing zijn op schendingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen vast en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de toepassing van die sancties te waarborgen. De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 15, lid 1, genoemde termijn van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

De lidstaten stellen het stelsel van sancties die van toepassing zijn op schendingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen vast en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de toepassing van die sancties te waarborgen. ***Dit houdt in het bij wet strafbaar stellen van:***

a) aanzetten of pressie uitoefenen tot discriminatie op grond van ras;

b) besluiten of activiteiten van overheidsorganen of -instellingen die discriminatie op grond van ras of religie inhouden van personen, groepen van personen of instellingen;

Sancties kunnen het betalen van een schadevergoeding aan het slachtoffer omvatten. De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 15 lid 1 genoemde termijn van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

Motivering:

De tekst van het amendement zorgt ervoor dat de bepalingen inzake sancties en strafmaatregelen overeenstemmen met de formulering van het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie van de VN, met name artikel 4, en geeft een duidelijker omschrijving van de feiten die overeenkomstig de richtlijn bij wet strafbaar worden gesteld. Schadevergoeding is een mogelijke, effectieve sanctie. Het amendement stelt dat het alleen schadevergoeding aan het slachtoffer kan betreffen, om te voorkomen dat het voor rechtspersonen lucratief wordt om op te treden namens een slachtoffer of in het kader van collectief actierecht.

(Amendement 58)

Artikel 15, Tenuitvoerlegging

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. Wanneer de lidstaten deze bepalingen

In toepassing van het beginsel van gelijke behandeling doen de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan

aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

onverwijld in kennis.
Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

De lidstaten stellen de Commissie tevens op de hoogte van bepalingen van nationaal recht die al zijn aangenomen op het terrein waarop deze richtlijn betrekking heeft.

Motivering:

Dit amendement tracht te voorzien in de lacune die gevormd wordt door het ontbreken van een vereiste voor de lidstaten om zorg te dragen voor een ruimere toepassing van het beginsel van gelijke behandeling.

(Amendement 59)
Artikel 16

De lidstaten delen de Commissie uiterlijk ***twee jaar*** na de in artikel 15 genoemde termijn alle inlichtingen mede die de Commissie nodig heeft om een verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van deze richtlijn op te stellen.

1. De lidstaten delen de Commissie uiterlijk een jaar na de in artikel 15 genoemde termijn, en vervolgens om de twee jaar, alle inlichtingen mede die de Commissie nodig heeft om een verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van deze richtlijn op te stellen en om suggesties en algemene aanbevelingen te doen.

1 bis. Het in dit artikel bedoelde verslag moet een duidelijk overzicht geven van de passende maatregelen die zijn getroffen ten gunste van vrouwen van een ander ras of een andere etnische afstamming.

2. In overeenstemming met verordening van de Raad nr. 1035/97 van 2 juni 1997, verzamelt, registreert en analyseert het Europees Waarnemingscentrum voor Racisme en Vreemdelingenhaat de relevante informatie voor de implementatie van deze richtlijn en adviseert het de gemeenschapsinstellingen en de lidstaten bij de uitvoering van hun verantwoordelijkheden binnen de perken van de respectievelijke bevoegdheden.

3. Bij het opstellen van haar rapport en het formuleren van haar suggesties en

aanbevelingen neemt de Commissie in overweging de opvattingen en de informatie die zij ontvangen heeft van het Europees Waarnemingscentrum voor Racisme en Vreemdelingenhaat alsmede van niet-gouvernementele organisaties.

4. De Commissie en het Europees Waarnemingscentrum voor Racisme en Vreemdelingenhaat zullen tevens adviseren over het verzamelen van statistische gegevens die nodig zijn om de implementatie van deze richtlijn te monitoren.

5. De Europese Commissie stimuleert het uitwisselen van ervaringen en goede praktijken tussen lidstaten.

Motivering:

Regelmatige verslaglegging maakt het mogelijk te controleren of de lidstaten de richtlijn naleven. Om correcte controle en voorstellen en algemene aanbevelingen te waarborgen, dient aan de Commissie een zo groot mogelijke verscheidenheid van gegevens ter beschikking te worden gesteld van de lidstaten, het Europees Waarnemingscentrum voor Racisme en Vreemdelingenhaat en NGO's. Het uitwisselen van ervaringen en goede praktijken kan de lidstaten helpen en stimuleren bij het implementeren van de richtlijn.

(Amendement 60)
Artikel 16 bis (nieuw)

Controle

1. Binnen een jaar na goedkeuring van deze richtlijn stelt het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat standaardcriteria op om jaarlijks de voortgang van de lidstaten vast te stellen bij het nastreven van de doelstellingen van deze richtlijn. De criteria zijn gebaseerd op de niet uitputtende lijst in de bijlage.

2. Vanaf een jaar na de in artikel 15 genoemde datum dienen de lidstaten bij het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat de resultaten in van de jaarlijkse controle gebaseerd op de omschreven criteria.

Motivering:

Controle op en evaluatie van de richtlijn is van essentieel belang te waarborgen dat de richtlijn in de praktijk en in gemeenschappen in de gehele Unie de gewenste uitwerking heeft. De controlerende taak moet door alle betrokkenen worden uitgeoefend: de Commissie, de lidstaten, onafhankelijke organen, NGO's en, door middel van dit amendement, het Europees waarnemingscentrum in Wenen, wiens taak kan worden uitgebreid door hieraan de specifieke controle van de voortgang in de lidstaten bij het nastreven van de doelstellingen van de richtlijn toe te voegen.

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement over het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

(Raadplegingsprocedure)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan de Raad (COM(1999) 566¹),
 - geraadpleegd door de Raad overeenkomstig artikel 13 van het EG-Verdrag (C5-0067/2000),
 - gelet op artikel 67 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken en de adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Commissie juridische zaken en interne markt, de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen (A5-0136/2000),
1. hecht zijn goedkeuring aan het aldus gewijzigde Commissievoorstel;
 2. verzoekt de Commissie haar voorstel krachtens artikel 250, lid 2 van het EG-Verdrag dienovereenkomstig te wijzigen;
 3. verzoekt de Raad, wanneer deze voornemens is af te wijken van de door het Parlement goedgekeurde tekst, het Parlement hiervan op de hoogte te stellen;
 4. wenst dat de overlegprocedure wordt ingeleid ingeval de Raad voornemens is af te wijken van de door het Parlement goedgekeurde tekst;
 5. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

¹ PB C nog niet gepubliceerd.

TOELICHTING

Het onderhavige voorstel van de Commissie biedt het Europees Parlement opnieuw een kans een belangrijke rol te spelen bij de bestrijding van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in de EU.

Het Europees Parlement heeft zich sinds de jaren '80 regelmatig krachtig uitgesproken over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat. Op verzoek van het Parlement gingen in 1984 (verslag-Evrigenis) en 1991 (verslag-Ford) enquêtecommissies aan het werk. De commissie Ford sloot zijn werk af met het aanbevelen van 77 maatregelen om racisme te bestrijden. In de tussentijd, in 1986, namen EP, Commissie en Raad een gezamenlijke verklaring aan tegen racisme en xenofobie.

1997 was het Europees jaar tegen racisme en bij die gelegenheid riep de Raad het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat in het leven. Dit centrum is gevestigd in Wenen en werd op 7 april 2000 officieel geopend. In juni 1997 namen de regeringsleiders in het Verdrag van Amsterdam een antidiscriminatie-artikel op. Dit artikel 13 verbiedt discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.

Het onderhavige voorstel (ook wel aangeduid als de horizontale richtlijn) is de eerste uitwerking van artikel 13 in een juridisch instrument. Het heeft betrekking op gelijke behandeling ongeacht ras of etniciteit, op een groot aantal terreinen waaronder arbeid, onderwijs, sociale bescherming en dienstverlening. Het sluit op een aantal punten aan bij de EG-regels over gelijke behandeling van mannen en vrouwen, bijvoorbeeld wat betreft de verschuiving van bewijslast en de bepaling over positieve actie.

Een tweede voorstel voor een richtlijn van de Commissie (COM(1999) 565) richt zich op gelijke behandeling ongeacht alle gronden in artikel 13, maar de werkingssfeer ervan beperkt zich tot het terrein van arbeid.

Dat wettelijke maatregelen uitermate belangrijk zijn om racisme en onverdraagzaamheid te bestrijden is algemeen bekend. Niet alleen beschermt de wet de slachtoffers en geeft zij hun verhaalrecht: de wet getuigt ook van het hevige verzet van de samenleving tegen racisme en het oprechte engagement van de overheid om discriminatie te bestrijden. De handhaving van antiracismewetten kan een aanzienlijke invloed hebben op de vorming van attitudes.

Het verbod op discriminatie op grond van ras of etnische afstamming geldt in alle lidstaten, maar de toepassingsfeer, de inhoud en de mogelijkheden voor handhaving variëren sterk. Het voorstel voor de horizontale richtlijn schept een minimumkader voor het verbod op discriminatie op grond van ras of etnische afstamming en voor het instellen van een minimumniveau van wettelijke bescherming in de Europese Unie voor personen die zijn gediscrimineerd. Het geeft een gemeenschappelijke definitie van onwettige discriminatie en bepaalt een gemeenschappelijk minimumverhaalsrecht in de Europese Unie. Uiterlijk op 31 december 2002 moeten de lidstaten regelgeving hebben aangenomen die uitvoering geeft aan de richtlijn. Uiteraard mogen ze daarbij een hoger niveau van bescherming bieden dan het niveau dat de richtlijn als minimum stelt.

De rapporteur wil graag het belang benadrukken van het bestrijden van discriminatie op grond van ras of etniciteit. Hoewel ook positieve ontwikkelingen te melden zijn, komt het nog veel

te vaak voor dat mensen een baan mislopen of dat hen een dienst geweigerd wordt omdat zij een onbekend klinkende naam hebben of een on-Europees gezicht. Gevrijwaard blijven van discriminatie is een grondrecht, dat voor iedereen die zich in de Unie bevindt, moet gelden. En indien het geschonden wordt, moet het slachtoffer de mogelijkheid hebben genoegdoening te halen. De groeiende aanhang van extreemrechtse partijen in sommige lidstaten, het toenemend aantal neonazistische groeperingen en racistische aanslagen en het bestaan van geïnstitutionaliseerd racisme duiden op een klimaat waarin antidiscriminatieregelgeving zeker geen overbodige luxe is. Tegelijkertijd geeft het steeds luider wordend protest tegen racisme en vreemdelingenhaat hoop op een breed draagvlak voor nieuwe Europese regelgeving.

Discriminatie

Directe en indirecte discriminatie

Deze richtlijn beoogt mensen in de Europese Unie te beschermen tegen discriminatie op basis van ras of etnische afstamming. Maar wat is nu eigenlijk discriminatie? Het is buitengewoon verheugend dat de Europese Commissie met haar voorstel gelijke behandeling in de brede zin van het woord wil bevorderen. Net als bij de richtlijnen gelijke behandeling van mannen en vrouwen wordt zowel directe als indirecte discriminatie onaanvaardbaar verklaard. Gelijke behandeling kan immers niet worden gewaarborgd als verborgen vormen van discriminatie worden toegestaan. Zo kunnen regels worden opgesteld die weliswaar op iedereen van toepassing zijn, maar voor mensen van een bepaald ras of etnische afstamming onevenredig nadelig uitpakken. Deze richtlijn maakt het mogelijk zulke regels aan te vechten als zij geen legitiem doel dienen. Discriminatie kan bewezen worden geacht, ongeacht het feit of degene die discrimineert een negatieve houding heeft ten aanzien van degene die zich benadeeld voelt.

Pesterij

Subjectieve factoren worden echter niet helemaal buiten beschouwing gelaten. De Europese Commissie heeft zich namelijk niet beperkt tot gelijkheid in formele zin. Gelijke behandeling kan pas daadwerkelijk genoten worden in een omgeving die dit mogelijk maakt. Een vijandige, intimiderende, beledigende of storende omgeving verhindert dat rechten ook in de praktijk tot gelijke behandeling leiden. Dit is daarom niet toegestaan. Ook harassment valt onder het bereik van deze richtlijn.

Reikwijdte

Discriminatiegronden

Het voorliggende voorstel heeft betrekking op gelijke behandeling van personen, ongeacht ras of etnische afstamming. Niet genoemd wordt discriminatie op grond van religie of overtuiging. Toch is het onderscheid niet altijd goed te maken. Zo vallen joden en sikhs wel onder de Britse Race Relation Act van 1976, maar moslims en hindi niet. Bovendien zijn rassendiscriminatie en discriminatie op grond van religie vaak nauw met elkaar verbonden, met name gezien de hedendaags toenemende islamofobia. Voor de nadere invulling van het begrip ras heeft uw rapporteur ervoor gekozen aansluiting te zoeken bij het VN-Verdrag ter uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie van 1966.

Het uitbreiden van de discriminatiegronden van deze richtlijn met religie en overtuiging zou

hebben geleid tot een verruiming van de mogelijkheden een verschil in behandeling als niet-discriminerend te bestempelen. Dit zou juist negatieve gevolgen hebben gehad voor de voorgestelde mate van bescherming. Daarom is hiervan afgezien.

Zou het opnemen van religie de bescherming kunnen aantasten, zo moet er ook voor worden gewaakt dat het ontbreken van de discriminatiegrond religie geen nadelige gevolgen heeft. Het mag niet zo zijn dat discriminatie op basis van ras en etnische afstamming wordt toegestaan onder het voorwendsel dat het discriminatie op grond van religie betreft. Religie en overtuiging als feitelijke grond voor discriminatie komt aan bod in de richtlijn COM(1999) 565 die nog door het Parlement moet worden behandeld.

Ook discriminatie op grond van nationaliteit is niet opgenomen in deze richtlijn of het rapport. Deze grond voor discriminatie staat niet vermeld in artikel 13, maar in artikel 12. Toch kan het niet helemaal buiten beschouwing worden gelaten. Discriminatie op grond van nationaliteit mag namelijk geen verkapte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming zijn. Men kan zich voorstellen dat het weigeren woonruimte te verhuren aan Turken of Marokkanen, wel degelijk een casus is die aan deze richtlijn getoetst moet worden.

Materiële werkingssfeer

De voorgestelde werkingssfeer is onnodig en onwenselijk beperkt. De overeenkomstig artikel 13 van het EG-Verdrag verleende bevoegdheden blijven uitdrukkelijk beperkt tot die welke overeenkomstig het Verdrag aan de Gemeenschap zijn verleend. Dit betekent echter niet dat van deze bevoegdheden reeds gebruik is gemaakt, d.w.z. het woord "bevoegdheden" dient te worden geïnterpreteerd als "werkingssfeer" in de zin van artikel 12 van het EG-Verdrag. Deze interpretatie sluit aan bij het "nuttig effect"-beginsel dat het Europees Hof van Justitie veelal toepast. In het kader hiervan moeten bepalingen zodanig worden geïnterpreteerd dat de in het Verdrag gestelde doelen optimaal worden bevorderd en wordt gewaarborgd dat de Gemeenschap optimaal functioneert. Daar vrijwel iedere beleidssector intussen althans tot op zekere hoogte in het EG-Verdrag is opgenomen, vormt deze clausule geen werkelijke beperking en zij stelt de Raad in staat tot alle noodzakelijke maatregelen in de werkingssfeer van het EG-Verdrag.

Deze interpretatie van artikel 13 wordt gesteund door de benaderingswijze van de bepaling in het hoofdstuk "Beginselen" en de eenstemmigheidseis. Het zou zinledig zijn in artikel 13 eenstemmige besluiten van de Raad te eisen, als de maatregel eveneens een bijzondere grondslag voor bevoegdheid in een ander deel van het Verdrag vereiste, met name daar deze grondslagen veelal gegroepeerd zijn rond het meerderheidsbeginsel in de Raad.

Personele werkingssfeer

Juist personen uit derde landen zijn vaak het slachtoffer van discriminatie op basis van ras of etnische afkomst. De Europese Commissie heeft daarom terecht gesteld dat ook mensen die geen burger van een der lidstaten zijn onder de bescherming van deze richtlijn op basis van artikel 13 EG-Verdrag vallen. Aangezien in artikel 13 hiervoor geen specifieke bepaling is opgenomen, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat ook richtlijnen gebaseerd op andere artikelen in Titel IV van het EG-Verdrag betrekking kunnen hebben op personen uit derde landen en dat derhalve de bescherming van artikel 12 EG-Verdrag met betrekking tot onderscheid naar nationaliteit zich ook kan uitstrekken tot personen uit derde landen.

Met betrekking tot de personele werkingssfeer is het teleurstellend dat de Commissie de werking van deze richtlijn heeft willen beperken tot individuen. Groepen van personen zijn in de huidige tekst uitgesloten. Het gevolg hiervan is dat een vereniging van migranten die geweigerd wordt als huurder van een zaalruimte geen bescherming op grond van de richtlijn geboden wordt. Dit is strijdig met de geest van deze richtlijn en moet dan ook worden gecorrigeerd.

Verhaal halen

Procedures

Gelijk hebben leidt niet automatisch tot gelijk krijgen. De bescherming die deze richtlijn biedt nadat het is omgezet in nationale regelgeving, moet gewaarborgd worden door instanties waar men verhaal kan halen. Er zijn verschillende rechtsgangen mogelijk en een keuze uit meerdere opties is zelfs wenselijk.

Allereerst moet men altijd zijn toevlucht kunnen nemen tot een juridische procedure voor de rechter. Dit recht mag niet worden aangetast door het bestaan van alternatieve procedures. Daarnaast spelen de onafhankelijke organen een belangrijke rol. Zij kunnen mensen die zich benadeeld achten doordat het beginsel van gelijke behandeling niet jegens hen is toegepast, begeleiden in de gerechtelijke procedure. Maar zij kunnen ook een alternatieve procedure bieden, zoals bemiddeling of door zelf een uitspraak te doen over een aanhangig gemaakte zaak. De lidstaten van de Europese Unie kennen grote onderlinge verschillen in de rol van de onafhankelijke organen. Het is niet zinnig om een uniform model hiervoor te ontwikkelen, maar wel dienen de lidstaten van elkaar te leren welke praktijken en methoden het meest effectief zijn om discriminatie te bestrijden.

Er moet voor gezorgd worden dat iedereen verhaal moet kunnen halen, ongeacht zijn financiële staat. De kosten van een procedure mogen geen onoverkomelijke barrière vormen. Lidstaten kunnen besluiten alle procedures kosteloos te maken, maar dienen ten minste diegenen die niet in staat zijn een eigen financiële bijdrage te leveren een kosteloze behandeling van klachten te garanderen. Wat betreft de financiën kan verder opgemerkt worden dat de onafhankelijke organen tot tandeloze waakhonden van het recht op gelijke behandeling dreigen te verworden als zij over onvoldoende financiële middelen beschikken om hun taak zorgvuldig uit te voeren.

Bewijslast

Overeenkomstig de regelgeving inzake bewijslast in procedures voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen, stelt de Commissie voor om ook door deze richtlijn de bewijslast te verdelen over eiser en gedaagde. Het gaat dus niet om een volledige omkering van de bewijslast. De eiser dient het bestaan van een zaak aannemelijk te maken. De gedaagde is in deze gevallen echter vaak de enige die over het benodigde bewijsmateriaal beschikt. De gedaagde dient overtuigend de beschuldigingen te weerleggen. Indien hij dit niet kan, wordt aan de eiser het voordeel van de twijfel gegeven. Dit laatste is bedoeld om de gedaagde aan te moedigen zich alle moeite te getroosten om het benodigde bewijs te overleggen. Voorbeeld: als een allochtone werknemer steeds weer gepasseerd wordt voor promotie, kan hij hierover zijn beklag doen. De werknemer moet duidelijk maken waarom hij meent gediscrimineerd te worden. De werkgever is dan aan zet om aan te tonen waarom de betreffende werknemer geen promotie heeft gekregen. De werkgever bezit over gegevens rond de functionering van het

personeel en het personeelsbeleid. Mocht de gedaagde niet kunnen aantonen dat het overslaan van de eiser voor promotie gerechtvaardigd was op grond van objectieve criteria, wordt aangenomen dat inderdaad op oneigenlijke gronden is gediscrimineerd.

In principe zal de deling van de bewijslast niet van toepassing zijn op strafrechtelijke procedures, behalve als een lidstaat nadrukkelijk anders bepaald.

Collectief actierecht

De Europese Commissie geeft verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen de mogelijkheid namens de eiser en uitsluitend met diens toestemming te procederen. Dat is een goede zaak, maar laat onverlet dat in de richtlijn het collectief actierecht niet is opgenomen. En dat is een groot manco.

Het collectief actierecht geeft verenigingen, organisaties en andere rechtspersonen de mogelijkheid los van de bijzondere omstandigheden van een individueel geval het bestaan van ongelijke behandeling te laten beoordelen. Het biedt de mogelijkheid om belangen die individuele slachtoffers niet bij de rechter aanbrengen, toch in gebundelde vorm te behartigen. Een bedrijf dat stelselmatig allochtone werknemers minder betaalt dan autochtone collegae is hiervoor niet alleen verantwoording schuldig aan zijn allochtone werknemers, maar aan de maatschappij. Het belang van het collectief actierecht is erkend door de Commissie en de Raad in de richtlijn ter bescherming van de consument. De voorstellen voor het collectief actierecht ten gunste van gelijke behandeling van personen of groepen van personen ongeacht ras of etnische afstamming zijn hierop gebaseerd.

Represailles

Het collectief actierecht kan ook uitkomst bieden voor slachtoffers van discriminatie die geen verhaal durven halen uit angst voor represailles. Dit kan echter geen argument zijn om represailles niet hard aan te pakken. De Europese Commissie heeft terecht in haar voorstel opgenomen dat lidstaten maatregelen moeten treffen om te voorkomen dat eisers een nadelige behandeling wacht als wraak op het aanklaarten van een bepaalde situatie die door deze als discriminerend wordt ervaren. Deze maatregelen dienen echter gecompliceerd te worden met een sanctieregime. Als van deze sancties een voldoende afschrikkende werking uitgaat, zal dit ongetwijfeld bijdragen aan de effectieve bescherming die slachtoffers moet worden geboden.

Het verdient aanbeveling het betalen van een schadevergoeding nadrukkelijk te noemen als een mogelijke sanctie. Daarbij moet dan wel worden opgemerkt dat een schadevergoeding alleen kan worden uitgekeerd aan het slachtoffer, en niet aan de eventuele rechtspersoon die namens de eiser optreedt.

Naleving, tenuitvoerlegging en monitoring

Dit onderdeel lijkt van de Commissie de minste aandacht te krijgen. De voorstellen voor de controle op de naleving van de richtlijn voldoen dan ook niet.

Ten eerste dient nadrukkelijk te worden gesteld dat wettelijke, bestuursrechtelijke of administratiefrechtelijke bepalingen die strijdig zijn met het beginsel van gelijke behandeling voor 31 december 2002 moeten zijn aangepast en doorgevoerd. Het is onduidelijk waarom de

Commissie geen datum noemt. Het kan toch niet zo zijn dat ook nog na de datum waarop lidstaten aan de richtlijn moeten voldoen bepaalde bepalingen hiermee strijdig zijn.

De Commissie heeft een belangrijke taak in het controleren van de implementatie en de naleving van de richtlijn. Om dat goed te kunnen doen moet zij niet alleen rapportages opstellen, maar daaruit ook conclusies trekken en aanbevelingen doen. Om de objectiviteit van de rapportages te waarborgen, moet de Commissie niet geheel afhankelijk zijn van de informatie die de lidstaten verstrekken. Zij moet ook te rade kunnen gaan bij maatschappelijke organisaties die werkzaam zijn op het gebied van antidiscriminatie. Er lijkt geen reden te zijn om tot twee jaar na 31 december 2002 te wachten met het opstellen van een eerste rapportage. Dat is gerekend vanaf de datum waarop de richtlijn wordt aangenomen wel een erg lange periode. Het is belangrijk om de vinger zo goed mogelijk aan de pols te houden en daarom stelt de rapporteur voor hier een jaar van te maken. Bovendien moet het daar niet bij blijven. Na het eerste verslag dient de Commissie tweejaarlijks een vervolgrapportage te maken.

Het Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat in Wenen zou een aanvullende rol moeten spelen bij het monitoren van de uitvoering van de richtlijn. Waar de Commissie waakt over de naleving van de richtlijn, zou het Waarnemingscentrum moeten toezien op de effectiviteit van de door de lidstaten genomen maatregelen. Dat is belangrijk omdat naleving en effectiviteit niet per definitie samen gaan. Een voorbeeld daarvan is een onafhankelijk orgaan ter bevordering van gelijke behandeling dat wegens personeelsgebrek maar de helft van de klachten kan behandelen.

Het voorstel van de Commissie is een goed startpunt voor de bestrijding van discriminatie, maar zonder toezicht op de naleving zal de EU het uiteindelijke doel niet bereiken. Ook op andere terreinen zijn tekortkomingen geconstateerd. Het onderhavige rapport is dan ook bedoeld als positieve aanvulling.

Uw rapporteur hoopt dat de verworvenheden van deze toekomstige richtlijn uiteindelijk ook genoten kunnen worden door hen die gediscrimineerd worden op grond van geslacht, leeftijd, handicap, seksuele oriëntatie, godsdienst en overtuiging.

9 mei 2000

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Rapporteur voor advies: Richard Howitt

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken benoemde op haar vergadering van 15 februari 2000 Richard Howitt tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 28 maart en 8 mei 2000.

Op dezelfde vergadering hechtte zij met 18 stemmen voor en 0 tegen bij 11 onthoudingen haar goedkeuring aan de hierna volgende amendementen.

Bij de stemming waren aanwezig: Michel Rocard, voorzitter; Marie-Thérèse Hermange, ondervoorzitter; José Ribeiro e Castro, ondervoorzitter; Richard Howitt, rapporteur voor advies; Jan Andersson, María Antonia Avilés Perea, Andreas Brie, Giles Bryan Chichester (verving Philip Rodway Bushill-Matthews overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Elisa Maria Damião, Niranjana Deva (verving Bartho Pronk overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Jillian Evans, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Hélène Flautre, Roger Helmer, Stephen Hughes, Dieter-Lebrecht Koch, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Mario Mantovani, Patricia McKenna (verving Ian Stewart Hudghton overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Rosa Miguélez Ramos, Claude Moraes, Neil Parish, Christa Prets (verving Ieke van den Burg overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Tokia Saïfi, Herman Schmid, Miet Smet en Helle Thorning-Schmidt.

BEKNOPTE MOTIVERING

1. Racisme in Europa

De strijd tegen het racisme in Europa heeft een lange geschiedenis; echter nu pas in het nieuwe millennium ligt er een voorstel ter tafel voor een alomvattend pakket ter bestrijding van het racisme en alle vormen van discriminatie. Het ligt voor de hand en het wordt algemeen aanvaard dat er een reeks wettelijke maatregelen op pan-Europees niveau vereist is om deze vastbeslotenheid met energieke en verrijkende mechanismen te onderbouwen.

De teloorgang van het traditionele continentale model van het "consensus"-beleid heeft slechts de uiterst rechtse extremistische groeperingen in de kaart gespeeld. In geheel Europa hebben partijen als het Vlaams Blok, de Partij van de Vrijheid en de Deense Volkspartij steeds meer kiezerssteun gekregen. De recente maanden hebben ongekende successen te zien gegeven voor uiterst rechtse partijen in Oostenrijk en voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is een neo-nazipartij toegetreden tot een regering in Europa. In Frankrijk stemden in 1998 bij regionale verkiezingen ongeveer 3,3 miljoen mensen op het Front National. Het Europees Parlement zelf telt 26 leden die uiterst rechtse of populistische anti-immigratiepartijen vertegenwoordigen.

Er zijn tal van voorbeelden hoe dit in de dagelijkse praktijk tot uiting komt. In Zweden waren twee journalisten vorig jaar de dupe van een autobom, die, naar vermoed wordt, gedeponereerd was door een uiterst rechtse groepering in antwoord op een antifascistisch artikel van de journalisten. In Denemarken werd de leider van de Deense Nationale Socialistische Partij, van neo-nazisignatuur, in december gevangengezet wegens een poging tot moord, daar hij met zijn auto op een groep anti-nazidemonstranten was ingereeden.

Een en nader duidt erop dat het thans bij uitstek een geschikt moment is om een energieke en ondubbelzinnige boodschap te richten aan individuen en groeperingen die niet dezelfde waarden van gelijke behandeling met de meerderheid van de EU-burgers delen - racisme is geen opinie, maar een misdrijf.

2. De campagne voor een wetgeving op Europees niveau tegen het racisme

De verontrustende toeneming van de steun voor rechtse partijen bij de Europese verkiezingen in 1984 deed het besef ontstaan dat de toeneming van racisme en vreemdelingenhaat op Europees niveau bestreden diende te worden. Het Europees Parlement richtte twee commissies van onderzoek naar de groei van racisme en fascisme op in respectievelijk 1985 en 1990 en alle drie de instellingen kwamen bijeen voor de publicatie van een gemeenschappelijke verklaring tegen racisme en vreemdelingenhaat in 1986. Vanaf 1995 verzocht het Parlement herhaaldelijk om een richtlijn tegen discriminatie, maar tot de ondertekening van het Verdrag van Amsterdam in 1997 ontbrak de rechtsgrondslag voor een dergelijke richtlijn.

Het werk en het succes van de Starting Line Group (SLG), een informeel netwerk van NGO's, semi-officiële organisaties, kerken, vakbonden, academici and deskundigen, moeten eveneens worden vermeld in het kader van de campagne voor de wetgeving. De SLG startte zijn activiteiten in het begin van de jaren negentig door de aandacht te vestigen op raciale en religieuze discriminatie en zich in te zetten voor wettelijke maatregelen ter bestrijding hiervan in Europa. In 1992 formuleerde de SLG zijn voorstel voor een richtlijn en diende dit in,

hetgeen op prijs gesteld werd door het Europees Parlement. Toen duidelijk werd dat er in het verdrag een passende rechtsgrondslag ontbrak (zij het dat artikel 308 gebruikt had kunnen worden), lanceerde de SLG een campagne ter amendering van het verdrag en diende hij in 1994 zijn eigen voorstel voor een amendement, genaamd "Startpunt", in. Deze succesvolle campagne (seminaries in de lidstaten en, op Europese niveau, raadpleging van zowel gouvernementele als non-gouvernementele organisaties) leidde tot een bewustwording in de 15 lidstaten en tot de aanneming van artikel 13. De Starting Line Group lanceerde haar nieuwe voorstel voor een richtlijn ter bestrijding van raciale en religieuze discriminatie op de Conferentie van het Britse voorzitterschap in juni 1998. Vanaf dat moment werd het voorstel van de Starting Line Group door de Commissie gebruikt als basis voor de formulering van haar voorstel.

3. De sterke kanten van de richtlijn

Parlementsleden, NGO's en etnische minderheden en migranten zijn in grote lijnen ingenomen met het richtlijnvoorstel. Bepaalde elementen van dit voorstel zouden voor ons in het Europees Parlement de minimaal aanvaardbare vereisten vertegenwoordigen en de Raad van Ministers zou zich moeten verenigen met onze duidelijke wensen inzake de volgende aspecten:

(i) Bewijslast

Normaal gesproken rust bij een discriminatiezaak op de eiser de taak om te bewijzen dat er discriminatie heeft plaatsgevonden. Maar al te vaak is het echter de verweerder die over relevante informatie (besluiten inzake opleiding of bevordering) beschikt om het bewijs te leveren. Artikel 8 brengt verandering in deze situatie door de bewijslast te verleggen naar de verweerder, waardoor de posities enigszins genivelleerd worden. De bewijslast was reeds overgebracht naar de verweerder in de Europese wetgeving inzake discriminatie op grond van het geslacht, in 1997, en logischerwijs zou dit moeten worden uitgebreid tot andere terreinen van discriminatie. Als de verweerder gewoonlijk over het bewijsmateriaal in zaken op het terrein van geslachtsdiscriminatie beschikt, waarom zou dit dan niet het geval zijn bij zaken die berusten op rassendiscriminatie? Er zijn geen tekenen die erop wijzen dat het precedent van de aanpassing op het vlak van de gelijke behandeling leidt tot een toeneming van het aantal klachten, en het aantal zaken is dan ook niet noemenswaard toegenomen. Bovendien gaat dit argument voorbij aan de noodzaak dat er enig bewijs geleverd moet worden dat er discriminatie heeft plaatsgevonden, alvorens een zaak kan aanvangen. Steun voor dit argument is te vinden in zowel Zweden als Italië, waar een rechter de bewijslast kan omkeren wanneer de eiser heeft aangetoond dat discriminatie op grond van ras, het lidmaatschap van een etnische of taalkundige gemeenschap heeft plaatsgevonden.

(ii) Onafhankelijke organen

Artikel 12 stelt voor onafhankelijke organen op te richten in de afzonderlijke lidstaten. Het Europees Parlement acht deze organen van eminent belang voor het welslagen van de richtlijn daar de burgers, zolang deze ontbreken, hun rechten ingevolge de richtlijn niet kunnen uitoefenen. Momenteel hebben de meeste lidstaten een soort centrum voor het toezicht op racisme, maar deze verschillen enorm in omvang, samenstelling en taken. Bijvoorbeeld sinds 1993 heeft België het "Centrum voor gelijke kansen en de strijd tegen het racisme", dat onafhankelijk opereert en rechtszaken aanspant in zaken betreffende rassendiscriminatie, terwijl in Denemarken het "Bureau voor etnische gelijkheid" geen commissie is voor de

behandeling van klachten en geen besluiten kan nemen betreffende individuele zaken. Deze verschillen in Europa kunnen ertoe leiden dat de onafhankelijke organen in sommige lidstaten minder effectief zullen zijn. Er zij aan herinnerd dat de invoering van de richtlijn slechts zo effectief is als zij energiek en correct ten uitvoer wordt gelegd.

(iii) Positieve actie

De richtlijn stelt voor gelijke behandeling voor allen te waarborgen, maar het is van belang dat erkend wordt dat dit wellicht onvoldoende is om diepgewortelde ongelijkheden ongedaan te maken. Op sommige terreinen, zoals dat van de politie, kan meer nodig zijn dan een eenvoudige gelijke behandeling om degenen die traditioneel ontzien worden, tot toepassing aan te sporen. Artikel 5 biedt de lidstaten de gelegenheid om positieve actie te ondernemen om het evenwicht te herstellen, maar het *verplicht* de lidstaten daar geenszins toe.

Positieve actie wordt met succes (en wettelijk) toegepast in de gehele Europese Unie. Bijvoorbeeld bij de Duitse verkiezingen, waarbij elke partij tenminste 5% van alle stemmen moet halen om in het parlement vertegenwoordigd te kunnen zijn, is de politieke partij ter vertegenwoordiging van de Deense minderheid in het Parlement van de deelstaat Schleswig-Holstein van deze regel uitgezonderd.

(iv) Indirecte discriminatie

Het juridische begrip indirecte discriminatie wordt nog maar onlangs erkend in sommige lidstaten. Indirecte discriminatie wordt geacht te hebben plaatsgevonden wanneer een individu of groep benadeeld wordt als gevolg van een schijnbaar neutrale bepaling. Bijvoorbeeld door in een vacature werk op zaterdag verplicht te stellen, zal de eigenaar van een plaatselijke winkel geen praktiserende joodse mensen als kandidaat aantrekken. Als deze winkel evenwel in een overwegend joodse wijk gelegen is, mag er van uitgegaan worden dat de winkelier zich weliswaar neutraal lijkt op te stellen, maar in feite indirect discrimineert jegens een evenredig groot deel van de gemeenschap.

De opneming van dit begrip is van cruciaal belang, daar, indien slechts directe discriminatie erkend wordt, overtreders ten onrechte zouden kunnen bewijzen dat zij niet gediscrimineerd hebben. In het voorgaande voorbeeld zou de winkelier dus kunnen verklaren dat iemand die op de vacature solliciteert op zaterdag dient te werken en dat aldus iedereen een gelijke behandeling gekregen heeft.

Het begrip indirecte discriminatie bestaat reeds in enkele lidstaten. In Oostenrijk verbiedt het Verdrag van Wenen (1955) indirecte discriminatie op alle terreinen van de wetgeving op basis van ras, geslacht, taal of godsdienst. In Duitsland is het begrip indirecte discriminatie in beginsel erkend door het Duitse Federale constitutionele hof op basis van discriminatie naar geslacht, maar is dit nog niet toegepast op ras en godsdienst.

4. Leemten in de richtlijn

Naast de hierboven aangevoerde minimaal aanvaardbare elementen, zijn er bepaalde cruciale omissies die door de Raad aan het voorstel toegevoegd zouden moeten worden om een effectieve richtlijn te produceren.

(i) Individuen *en* groepen

Naast de mogelijkheid voor individuele personen om gevallen van discriminatie bij het onafhankelijk orgaan te rapporteren is het tevens van belang dat "groepen" in een zaak vertegenwoordigd kunnen zijn. Bijvoorbeeld als sikhs verteld wordt dat zij op het werk om veiligheidsredenen een beschermingshelm moeten dragen, is dit in strijd met hun godsdienstovertuiging. Als een sikh zou besluiten om hierover een zaak aan te spannen dan zou dit namens alle sikhs moeten zijn. Een optreden namens de 'groep' sikhs zou veel realistischer zijn dan dat iedere sikh zich tot de rechter wendt, en velen, zo al niet de meesten, zouden dit om financiële redenen of een gebrek aan kennis van de wetgeving nooit doen. Door 'groepen' mensen op te nemen kunnen de voordelen van non-discriminatie worden uitgebreid tot mensen die zich er niet bewust van zijn slachtoffer te zijn.

(ii) Controle en tenuitvoerlegging

De verplichting van de lidstaten om periodiek de tenuitvoerlegging van de richtlijn te herzien is verre van afdoende. De lidstaten zouden verplicht moeten worden om een specifieke vorm van verslag aan de Commissie uit te brengen en aan de onafhankelijke organen dienen omvangrijke bevoegdheden gegeven te worden om te waarborgen dat er een rigoureuze controle plaatsvindt. De rol van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat dient eveneens te worden afgebakend. De Commissie zou een energiekere en directere rol moeten spelen. Bijvoorbeeld een individu zou aan de Commissie gevallen van niet-tenuitvoerlegging kunnen rapporteren en de Commissie zou dan namens deze persoon een onderzoek naar de zaak moeten instellen. Tevens zou er minimaal een tweejaarlijks verslag over de tenuitvoerlegging moeten worden voorgeschreven.

(iii) Aanzetten

Het feit dat in de richtlijn het begrip aanzetten ontbreekt is verbijsterend en al degenen die op het terrein van anti-racisme werkzaam zijn beschouwen dit als een onlogische omissie bij deze verraderlijke, maar uiterst schadelijke vorm van discriminatie. Voorkomen is beter dan genezen en door in de richtlijn aanzetten of pressie op te nemen zouden wij racisme en vreemdelingenhaat bij de wortel aanpakken.

Voor de burgers een discriminatievrij aanwervingsproces mogelijk maken is een welkome vooruitgang, maar zodra een persoon een baan verworven heeft, zal hij niet meer beschermd zijn tegen discriminatie indien racistische bedreigingen haar of hem de vrijheid en de zekerheid om allereerst zijn baan te bereiken ontzeggen.

Dit is niet alleen het geval bij 'formele' relaties, zoals die worden opgesomd in artikel 3, maar tevens bij tal van informele, alledaagse situaties waarbij aanzetten plaatsvindt en het is van essentieel belang dat de richtlijn deze omvat. Het dient illegaal te worden dat overheidsfiguren openlijk racistische opmerkingen maken. In Frankrijk bekritiseerde nog maar een maand geleden Jean-Marie Le Pen het onderricht in de holocaust op Franse scholen met de opmerking dat dit onderdeel uitmaakte van een "ant-nazi-obsessie die door de wereld raast".

(iv) Opneming van godsdienst

De definitie van een persoon die gediscrimineerd wordt op grond van zijn ras of zijn etnische afstamming impliceert dat mensen die gediscrimineerd worden vanwege hun godsdienst en

niet zozeer vanwege hun ras of hun etnische afstamming - zoals joden of moslims - daartegen in het kader van deze richtlijn niet in beroep kunnen gaan. Etnische afstamming alleen definieert onvoldoende bepaalde gemeenschappen die in geen enkele categorie vallen, zoals joden, Roma, Sinti en moslims. Kan gezegd worden dat een Turkse moslim die leeft en werkt in Duitsland en die in vergelijking met zijn collega's op het werk minder mogelijkheden tot opleiding krijgt, gediscrimineerd wordt wegens zijn godsdienst of zijn ras? Het antwoord luidt: nee. Derhalve moet de richtlijn tevens discriminatie op religieuze gronden omvatten. Wie hiertegen bezwaar heeft, dient te motiveren waarom religieuze discriminatie van de richtlijn moet worden uitgesloten.

5. Verdere ontwikkeling

Het tijdschema voor dit verslag was bijzonder strak als gevolg van de ontwikkelingen in Oostenrijk. Bijgevolg was de tijd waarbinnen uw rapporteur dit ontwerpadvies heeft moeten produceren, bijzonder krap. Binnen de drie beschikbare weken heeft uw rapporteur openhartig overlegd met een breed scala aan anti-racisme-NGO's, vakbonden en academici in Europa. Het was onmogelijk om alle suggesties op te nemen. Er zijn evenwel mogelijkheden voor nadere maatregelen op grond van de artikelen 12 en 29 van het Verdrag ingeval artikel 13 juridische problemen oplevert. In de komende weken zal duidelijk worden of een akkoord in het Parlement voor een versneld tijdschema hand in hand zal gaan met een toezegging van de Raad en de Commissie om onze prioriteiten te aanvaarden.

AMENDEMENTEN

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Door de Commissie voorgestelde tekst¹

Amendementen van het Parlement

(Amendement 1)
Overweging 2 bis (nieuw)

(2 bis) De Europese Unie verwijst in haar Preambule bij het Verdrag en in haar Sociale Bepalingen uitdrukkelijk naar zowel het Europees Sociaal Charter (Turijn, 1961) als het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden (Straatsburg, 1989);

Motivering

De bepalingen van de beide handvesten betreffen sociale grondrechten en hebben betrekking op 'een ieder' of 'alle werkenden' zonder onderscheid.

(Amendement 2)
Overweging 4 bis (nieuw)

4 bis. In de aan het Verdrag van Amsterdam gehechte Verklaring 11 betreffende de status van kerken en niet-confessionele organisaties wordt verklaard dat de EU eerbiedigt en geen afbreuk doet aan de status die kerken en religieuze verenigingen en gemeenschappen volgens het nationale recht in de lidstaten hebben en artikel 9 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens waarborgt het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

Motivering

Dit amendement is noodzakelijk in verband met de vermelding van godsdienst en geloof in volgende amendementen.

¹ PB C ..

(Amendement 3)
Overweging 5

5. De Europese Raad heeft de Commissie op zijn buitengewone vergadering van Tampere op 15 en 16 oktober 1999 verzocht zo spoedig mogelijk voorstellen in te dienen ter uitvoering van artikel 13 van het EG-Verdrag met betrekking tot de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat.

5. De Europese Raad heeft de Commissie op zijn buitengewone vergadering van Tampere op 15 en 16 oktober 1999 verzocht zo spoedig mogelijk voorstellen in te dienen ter uitvoering van artikel 13 van het EG-Verdrag met betrekking tot de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat. **Het is evenwel vaak zeer moeilijk om de grens te bepalen tussen discriminatie op raciale of etnische gronden en die gebaseerd op godsdienst of geloof.**

Motivering

Het is vaak zeer moeilijk om de grens te bepalen tussen discriminatie op raciale of etnische gronden en die op godsdienstige gronden. Een aantal gemeenschappen zoals moslims, Roma, joden, sikhs wordt gekenmerkt door een mengsel van etnische, religieuze en culturele elementen en dit zou in de richtlijn erkend moeten worden.

(Amendement 4)
Overweging 7 bis (nieuw)

7 bis. Sinds de aanneming op 11 juni 1986 van de Gemeenschappelijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie tegen racisme en vreemdelingenhaat¹, is er op EU-niveau meer behoefte ontstaan aan wetgeving op grond van raciale en etnische afstamming en sinds 1995 heeft het Europees Parlement herhaaldelijk verzocht om een specifieke anti-discriminatie-richtlijn.

¹ PB C 158 van 25.6.1986.

Motivering

Door de opkomst van extremistische en racistische partijen in veel lidstaten in het midden van de jaren '80 is het besef dat het racisme op Europees niveau bestreden moet worden, toegenomen. Het Parlement heeft bij de campagne voor een anti-discriminatie-wetgeving steeds een vooraanstaande rol gespeeld.

(Amendement 4)
Overweging 8 bis (nieuw)

8 bis. De adviescommissie van de Europese Unie over racisme en

vreemdelingenhaat heeft in 1997 in het kader van het internationaal jaar tegen racisme een Handvest van Europese politieke partijen voor een niet-racistische samenleving voorgesteld, dat door de Europese politieke partijen is ondertekend; in dit Handvest beloven de ondertekenende partijen de fundamentele rechten van de mens en de democratische beginselen te verdedigen en alle vormen van raciaal geweld, het aanzetten tot rassenhaat en pesterijen en elke vorm van rassendiscriminatie te verwerpen.

Motivering

Dit instrument voorziet zowel defensieve acties (aanbeveling niet samen te werken met groepen die vreemdelingenhaat propageren), maar ook een aantal bredere positieve acties (stimuleren van minderheidsgroepen om in politieke middens actief te zijn). Het geeft een bijkomende stimulans voor de inzet van de Unie in de strijd tegen discriminatie en voor kansengelijkheid. Aangezien met name de steun voor extremistische en racistische politieke partijen geleid heeft tot een gecoördineerd Europees antwoord op de opkomst van het racisme, is het van symbolisch belang dat het Handvest van Europese politieke partijen voor een niet-racistische samenleving vermeld wordt.

(Amendement 6)

Overweging 8 quater (nieuw)

(8 quater) Het Europees Parlement heeft op 16 maart 2000 twee resoluties aangenomen over racisme en xenofobie in de Europese Unie respectievelijk in de aspirant lidstaten;

Motivering

Beide resoluties veroordelen, en eisen beleidsmaatregelen tegen, discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 7)

Overweging 8 quinquies (nieuw)

(8 quinquies) De Europese sociale Partners hebben, op de Top van de Sociale Dialoog van 21 oktober 1995 in Firenze, een Gemeenschappelijke Verklaring aangenomen betreffende het voorkomen van raciale discriminatie en xenofobie en de bevordering van gelijke behandeling op de arbeidsplaats;

Motivering

De Gemeenschappelijke Verklaring van de Europese sociale partners veroordeelt, en eist beleidsmaatregelen tegen, discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 8)

Overweging 10 bis (nieuw)

10 bis. Het is noodzakelijk dat, in het kader van de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat, de behandeling van onderdanen van derde landen verbeterd wordt; de lidstaten dienen de nationaliteit op te nemen als een van de factoren die bepalend zijn voor de raciale en etnische afstamming,

Motivering

Dit amendement spreekt voor zich. In overweging 10 wordt verklaard dat dit verbod niet van toepassing is op verschillen in behandeling op grond van nationaliteit. Er dient evenwel op gewezen te worden dat in sommige lidstaten de nationaliteit niet is opgenomen als factor ter bepaling van iemands raciale en etnische afstamming. Overeenkomstig overweging 10 vallen onderdanen van derde landen onder de richtlijn voor zover de discriminatie die zij ervaren binnen het toepassingsgebied van de richtlijn valt en niet louter gebaseerd is op het feit dat zij geen EU-nationaliteit hebben. De verwijzing naar onderdanen van derde landen is overgenomen uit het voorstel van de "Starting Line Group" voor een ontwerprichtlijn inzake onderdanen van derde landen.

(Amendement 9)

Overweging 10 ter (nieuw)

(10 ter). De lidstaten moeten een sociaal bewust immigratiebeleid voeren.

Or. es

Motivering

Gezien de noodzaak en het voldongen feit dat migranten naar Europa komen lijkt het zinvol dat de lidstaten er met name op letten dat deze "nieuwe Europeanen" als ouders van toekomstige Europeanen bijzondere bescherming tegen discriminatie genieten.

(Amendement 10)

Overweging 11 bis (nieuw)

(11 bis) Het aanzetten tot haat of geweld op basis van raciale of etnische afstamming of van godsdienst of geloof vormt een integraal onderdeel van discriminatie en dient in de strafwetboeken van de lidstaten

als misdrijf strafbaar worden gesteld;

Motivering

Het aanzetten is een integraal element van de rassendiscriminatie. Dit begrip is reeds eerder erkend door de Raad in zijn resolutie over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken, van 5 oktober 1995 (PB C 296 van 10.11.1995, blz. 13), en bij het gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 betreffende de actie tegen racisme en vreemdelingenhaat. Gezien de opkomst van extremistische partijen die pleiten voor racisme en vreemdelingenhaat in diverse lidstaten, is het van essentieel belang dat het begrip aanzetten tot discriminatie wordt opgenomen in de richtlijn teneinde de basis te leggen voor de te nemen maatregelen, bijvoorbeeld tegen vertegenwoordigers van politieke partijen die racistische standpunten uiten, teneinde discriminatoire handelingen te voorkomen voordat iemand daarvan de dupe wordt.

(Amendement 11)

Overweging 12 bis (nieuw)

(12 bis) Het stimuleren van de “evenredige participatie” vormt een verrijkende aanvulling op het principe van gelijke behandeling en draagt bij tot het realiseren van gelijke kansen; acties van de Unie en de Lidstaten in dit kader kunnen de doelstellingen van onderhavige richtlijn positief ondersteunen;

Motivering

Het concept van gelijke behandeling vereist een offensieve aanpak om gelijke kansen effectief te realiseren. Acties in het kader van de “evenredige participatie” waarborgen de deelname van alle groepen in de samenleving in verschillende maatschappelijke domeinen en kunnen een aanzet betekenen voor nieuw beleid ten aanzien van minderheidsgroepen.

(Amendement 12)

Overweging 16 bis (nieuw)

16 bis. Scholing door overheidsinstanties inzake de doelstellingen en de bepalingen van deze richtlijn is van vitaal belang in verband met hun verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van de richtlijn in de samenleving in zijn geheel en teneinde alle risico's van institutioneel racisme bij de overheidsinstanties zelf ongedaan te maken.

Motivering

Het is van vitaal belang dat overheidsinstanties scholing verstrekken over de bepalingen van de richtlijn aan hun vertegenwoordigers die verantwoordelijk zijn voor de tenuitvoerlegging ervan in de bredere samenleving, en dat al degenen die bij overheidsinstanties werkzaam zijn,

zoals sociale-zekerheidsambtenaren zich bewust zijn van de gevolgen van de anti-discriminatiebepalingen, alsmede van het belang om te voorkomen dat zogenoemd institutioneel racisme zich ontwikkelt.

(Amendement 13)
Overweging 16 ter (nieuw)

16 ter. Indien de lidstaten nalaten de bepalingen van deze richtlijn adequaat ten uitvoer te leggen, hebben individuele personen het recht om dit direct onder de aandacht van de Commissie te brengen.

Motivering

Dit amendement beoogt de Europese Commissie dichter bij de burgers te brengen. Hoewel procedures voor het aanspannen van rechtszaken wegens discriminatie eerst het nationale rechterlijk bestel moet doorlopen alvorens verwezen te kunnen worden naar het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, kunnen individuele burgers uiteraard verdenkingen inzake niet-tenuitvoerlegging van communautaire wetgeving direct onder de aandacht van de Commissie brengen. Momenteel zijn de meeste burgers zich niet bewust van hun rechten dienaangaande.

(Amendement 14)
Overweging 21 bis (nieuw)

21 bis. In overeenstemming met artikel 3, lid 2, van het Verdrag van Amsterdam is het van essentieel belang dat deze richtlijn tevens de opheffing van ongelijkheden tussen mannen en vrouwen beoogt, daarbij met name gelet op het feit dat vrouwen in onevenredige mate en veelvuldig discriminatie moeten ondergaan; de communautaire wetgeving inzake de gelijke behandeling van mannen en vrouwen zal in het licht van deze richtlijn moeten worden herzien.

Motivering

Vrouwen lijden vaak onder een dubbele discriminatielast op grond van hun geslacht en hun raciale of etnische afstamming. Dit amendement wil niet alleen hieraan herinneren, maar tevens de aandacht vestigen op het artikel in het Verdrag dat de basis legt voor de bevordering van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij alle activiteiten van de EU, met inbegrip van deze richtlijn. Deze richtlijn zal tevens gevolgen hebben voor de bestaande communautaire wetgeving inzake de gelijke behandeling.

(Amendement 15)
Overweging 22 bis (nieuw)

22 bis. Deze richtlijn maakt deel uit van

de vigerende communautaire wetgeving die de kandidaat-lidstaten voor hun toetreding zullen moeten implementeren; in afwachting daarvan dienen de kandidaat-lidstaten, in geval associatieovereenkomsten van toepassing zijn, geen discriminatie toe te staan op basis van raciale of etnische afstamming of van godsdienst of geloof,

Motivering

Conform de door het Europees Parlement op 16 maart 2000 aangenomen resolutie inzake de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in de kandidaat-lidstaten, is het van vitaal belang dat er aandacht besteed wordt aan de implementatie van de gehele richtlijn in de kandidaat-lidstaten, met name voor wat betreft de invoering van mechanismen voor controle en evaluatie als geregeld in de artikelen 15-17 en in de bijlage bij de richtlijn.

(Amendement 16)

Overweging 22 ter (nieuw)

(22 ter) overwegende dat gelijke behandeling en non-discriminatie fundamentele beginselen van het recht van de Europese Unie zijn; overwegende dat deze richtlijn de uitdrukking van deze beginselen vormt; overwegende dat de instellingen van de EU deze beginselen moeten respecteren bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden.

Motivering

Het Hof van Justitie heeft al duidelijk gemaakt dat de instellingen van de EU bij de uitoefening van hun taken een aantal fundamentele rechten moeten respecteren, waaronder dat van non-discriminatie (b.v. arrest C-130/75, Prais v. de Raad [1976] Jurispr. HvJ 1589). Deze overweging beoogt vast te stellen dat deze richtlijn een specifieke uitdrukking is van het algemene beginsel van fundamentele rechten, en dat de instellingen van de EU als zodanig eraan gehouden zijn de termen ervan na te leven in hun eigen beleid en optreden.

(Amendement 17)

Overweging 22 quinquies (nieuw)

(22 quinquies) Van doelstellingen die gemeenschappelijk zijn met een actieprogramma van de EU ter bestrijding van discriminatie moet worden geprofiteerd voor:

- ***het informeren van organisaties en individuen over de bepalingen van deze***

richtlijn

- *het leren van de in de verschillende lidstaten bij de uitvoering van deze richtlijn opgedane ervaringen*
- *het identificeren van andere gebieden waarop wetgeving op Europees vlak een effect kan hebben bij de bestrijding van discriminatie op grond van ras*
- *de gebruikmaking van de aldus gewonnen inlichtingen om op grond van artikel 13 nieuwe richtlijnen in te voeren tegen discriminatie op grond van handicap, leeftijd, godsdienst en seksuele geaardheid.*

Motivering

Het niveau van de financiering voor het voorgestelde actieprogramma is weliswaar nog niet vastgesteld, en het is zelfs mogelijk dat de financiering van organisaties die zich bezig houden met de bestrijding van discriminatie zal verminderen. Daarom is het des te belangrijker dat de centrale rol van het actieprogramma als ondersteuning voor deze richtlijn in de preambule van deze richtlijn expliciet genoemd wordt, waarbij de gemeenschappelijke gebieden worden geïdentificeerd bij de bestrijding van de verschillende vormen van discriminatie en ook de effecten van de komende werkgelegenheidsrichtlijn worden geanalyseerd.

(Amendement 18)

Overweging 22 sexies (nieuw)

(22 sexies) de lidstaten, de Commissie en andere verantwoordelijke instanties moeten worden aangemoedigd alle betrokken personen en groeperingen in kennis te stellen van de bepalingen van deze richtlijn, en wel in begrijpelijke taal, vrij van jargon en onduidelijke afkortingen.

Motivering

De Europese wetgeving, en verklaringen daarvan, worden vaak onduidelijk gemaakt door het gebruik van jargon en ontoegankelijk taalgebruik. We moeten ons ervan vergewissen dat de lidstaten de moeite nemen om de functie en het belang van deze richtlijn mede te delen in een taal die door iedereen kan worden begrepen.

(Amendement 19)

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen, ongeacht

Doel

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen *of*

ras of etnische afstamming, in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

groepen personen ongeacht ras, etnische afstamming, **godsdiens**t of **geloofsovertuiging** in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

Motivering

Door de toevoeging "groepen personen" wordt benadrukt dat het in de richtlijn niet alleen gaat om staatsoptreden dat discriminerend kan werken, maar dat discriminatie in de meeste gevallen plaats vindt tussen individuele personen of groepen individuele personen. Tevens wordt artikel 1 in overeenstemming gebracht met de in het amendement op artikel 12.1. gebezigde formulering

(Amendement 20)

Artikel 2, lid 1

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, godsdienst of geloof.

Motivering

*Het is vaak lastig om de grens te trekken tussen discriminatie op basis van raciale of etnische afstamming en die op basis van godsdiens*t. Een aantal gemeenschappen zoals moslims, Roma, joden, sikhs wordt gekenmerkt door een mengsel van etnische, religieuze en culturele elementen en dit zou in de richtlijn erkend moeten worden.

(Amendement 21)

Artikel 2, lid 2, sub a)

a) "Directe discriminatie" wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld.

a) "Directe discriminatie" wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming, godsdienst of geloof minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld.

Motivering

*Het is vaak lastig om de grens te trekken tussen discriminatie op basis van raciale of etnische afstamming en die op basis van godsdiens*t. Een aantal gemeenschappen zoals moslims, Roma, joden, sikhs wordt gekenmerkt door een mengsel van etnische, religieuze en culturele elementen en dit zou in de richtlijn erkend moeten worden.

(Amendement 22)

Artikel 2, lid 2, sub b)

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor **een persoon of** een groep personen van een bepaald ras of een

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een groep personen van een bepaald ras, een bepaalde etnische

bepaalde etnische afstamming ongunstige gevolgen **kan hebben**, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de etnische afstamming van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

afstamming, **godsdiens of geloofsovertuiging ongunstiger** gevolgen **heeft of intrinsiek daarin kan resulteren dan voor andere personen, zodat eerstgenoemde groep dus in een benadelige positie geplaatst wordt of geplaatst dreigt te worden**, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras, de etnische afstamming, **de godsdiens of de geloofsovertuiging** van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

Motivering

Uit de tekst van de Commissie blijkt niet voldoende duidelijk dat indirecte discriminatie samenhangt met een comparatieve benadeling van een persoon of groep personen. Het voorgestelde amendement is gebaseerd op het arrest van het Europees Hof van Justitie in de zaak O'Flynn v. aanbestedingsgemachtigde (zaak C-237/94 [1996] Jurispr. HvJ I-2417).

(Amendement 23)
Artikel 2, lid 3, sub a)

a) Aanzetten of pressie tot haat of geweld gebaseerd op raciale of etnische afstamming, godsdiens of geloof, met inbegrip van de ontkenning van aangetoonde historische feiten over xenofobe wandaden, wordt geacht discriminatie te zijn in de zin van lid 1.

Motivering

Het "aanzetten tot" is een integraal element van rassendiscriminatie. Dit begrip werd reeds erkend door de Raad in zijn resolutie over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken, van 5 oktober 1995 (PB C 296 van 10.11.1995, blz. 13) en bij het gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 betreffende de actie tegen racisme en vreemdelingenhaat. Gezien de opkomst in diverse lidstaten van extremistische partijen die racisme en vreemdelingenhaat bepleiten, is het van essentieel belang dat het begrip aanzetten tot discriminatie in de richtlijn wordt opgenomen teneinde de basis te leggen voor nog te nemen maatregelen, bijvoorbeeld tegen vertegenwoordigers van politieke partijen die racistische opvattingen uiten, teneinde discriminatoire handelingen te voorkomen voordat iemand daarvan de dupe wordt.

(Amendement 24)
Artikel 3, sub a)

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid

in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, **onbezoldigd en vrijwilligerswerk**, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

Motivering

Onbezoldigd werk en vrijwilligerswerk dienen eveneens onder de toepassing van de richtlijn te vallen.

(Amendement 25)
Artikel 3, sub b)

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en bij- en omscholing;

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, **stages**, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en bij- en omscholing;

Motivering

Stages dienen eveneens onder de toepassing van de richtlijn te vallen.

(Amendement 26)
Artikel 3, sub c)

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging;

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging, **veiligheid en gezondheid, voorlichting en raadpleging**;

Motivering

Veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats alsook voorlichting en raadpleging van de werknemers maken deel uit van arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden en vormen een bron van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 27)
Artikel 3, sub d)

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een betaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden;

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een betaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden **alsook het als kiezer of als kandidaat deelnemen aan verkiezingen in en tussen deze organisaties**;

Motivering

De sociale verkiezingen vormen een belangrijk onderdeel van de economische democratie en dienen dus gevrijwaard van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(Amendement 28)

Artikel 3, sub e)

e) de sociale bescherming en de sociale zekerheid;

e) de sociale bescherming en de sociale zekerheid, **met inbegrip van gezondheidszorg en pensioen**;

Motivering

Gezondheidszorg en pensioen dienen uitdrukkelijk te worden vermeld, maar zo dat zowel de wettelijke stelsels als de aanvullende verzekeringen eronder vallen.

(Amendement 29)

Artikel 3, sub g)

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening houdend met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies, **studieleningen** en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening houdend met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie **en financiering** van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

Motivering

Bepaalde lidstaten maken onderwijs niet alleen toegankelijk met subsidies of beurzen maar ook met leningen, en bovendien valt de financiering van de onderwijsstelsels als dusdanig onder de bevoegdheid van de lidstaat.

(Amendement 30)

Artikel 3, sub h)

h) de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;

h) de toegang tot en het aanbod van goederen, **faciliteiten** en diensten;

Motivering

Het begrip faciliteiten wordt nauwkeurigshalve toegevoegd daar in een aantal lidstaten gevallen van discriminatie ondervonden zijn, bijvoorbeeld bij het verkrijgen van een lening van een bank, en dit wordt beter gedekt door het woord "faciliteiten" dan goederen of diensten.

(Amendement 31)

Artikel 3, sub i) (nieuw)

i) **Huisvesting**

Motivering

De openingszin van artikel 3 betekent een erkenning dat veel terreinen waarop de richtlijn beoogd wordt van toepassing te zijn, geregeld worden op lidstaatniveau. Echter, ongeacht de nationale regelingen, moet de richtlijn erin voorzien dat dergelijke regelingen niet gebaseerd worden op discriminatie op raciale of etnische gronden. Dus, nu huisvesting onder verantwoordelijkheid van de lidstaten valt en niet direct bestreken wordt door het Verdrag, zou vermelding hier waarborgen dat discriminatie op basis van raciale of etnische afstamming niet mogelijk zou zijn bij bijvoorbeeld de verstrekking van huisvesting.

(Amendement 32)

Artikel 3, sub j) (nieuw)

j) de uitoefening van haar functies door een overheidsinstantie.

Motivering

Dit amendement beoogt met name institutioneel racisme aan te pakken en is gericht op overheidsambtenaren en vertegenwoordigers van autoriteiten, die, bij de uitoefening van hun taken, een discriminatoire handeling op basis van raciale of etnische afstamming plegen. Het is van vitaal belang dat alle functies van alle overheidsinstanties ten uitvoer gelegd worden zonder wederrechtelijke directe of indirecte discriminatie.

(Amendement 33)

Artikel 3, sub k) (nieuw)

k) de uitoefening van overheidstaken

Motivering

Overheidsambtenaren, zoals burgemeesters en lokale raadsleden, dienen eveneens de bepalingen van deze richtlijn na te leven.

(Amendement 34)

Artikel 3, sub l) (nieuw)

l) deelneming aan het politieke, economische, sociale, culturele of religieuze leven.

Motivering

Dit amendement spreekt voor zich.

(Amendement 35)

Artikel 4, lid 2 (nieuw)

2. De lidstaten kunnen bepalen dat op godsdienst of geloofsovertuiging berustende verschillen in behandeling door organisaties die bestuurd of gecontroleerd worden door een instantie met een godsdienstige taak, of die

ondermeer tot doel heeft diensten te verlenen in een milieu waar bepaalde godsdienstige waarden worden gekoesterd, geen onwettige discriminatie vormen, wanneer die behandeling relevant en noodzakelijk is voor het religieuze ethos van de organisatie.

Motivering

Dit amendement beoogt door religieuze organisaties gedreven instellingen zoals scholen, huiszorgorganisaties en ziekenhuizen en andere organisaties in een religieus "milieu", zoals Halal slagers. Verschillen in behandeling zijn in deze gevallen niet automatisch gerechtvaardigd, maar alleen wanneer kan worden aangetoond dat ze passend en noodzakelijk zijn, en samenhangen met het behoud van het religieuze saamhorigheidsgevoel.

(Amendement 36)

Artikel 4, lid 3 (nieuw)

3. De lidstaten voeren een regelmatige evaluatie uit van de bepalingen in de paragrafen 1 en 2 om vast te stellen of het gezien de sociale of andere ontwikkelingen gerechtvaardigd is de betreffende verschillen in behandeling te handhaven. Overeenkomstig artikel 16 brengen ze de Commissie op de hoogte van de resultaten van deze evaluatie.

Motivering

De bepalingen van de artikelen 4.1 en 4.2 moeten regelmatig worden geëvalueerd om erop toe te zien dat zulke uitzonderingen op het non-discriminatiebeginsel alleen in strikte zin worden geïnterpreteerd en niet misbruikt worden als een middel om discriminatoire praktijken voort te zetten.

(Amendement 37)

Artikel 5

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten maatregelen in stand te houden of aan te nemen die zijn bedoeld om de nadelen van een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde afstamming te voorkomen of te compenseren.

Om volle gelijkheid in de praktijk te garanderen nemen de lidstaten maatregelen om nadelen waaronder de onder het toepassingsbereik van deze richtlijn vallende personen lijden te voorkomen of te compenseren.

Hiertoe stellen de lidstaten regelmatig actieplannen op, waarop de Europese Commissie toezicht uitoefent en die gevolgd worden door richtsnoeren van de Raad..

Deze maatregelen mogen in geen geval tot gevolg hebben dat er ongelijke of verschillende rechten gehandhaafd worden voor verschillende raciale groeperingen nadat het doel van deze maatregelen zal zijn gerealiseerd.

Motivering

Volgens artikel 2, lid 2, van het VN-Verdrag ter bestrijding van de rassendiscriminatie rust er op de verdragsluitende staten een bindende verplichting tot het nemen van actieve preventieve maatregelen. Aangezien bijna alle lidstaten tot dit verdrag zijn toegetreden, moet de EU-richtlijn op het niveau gebracht worden van de verplichting die de lidstaten al zijn aangegaan.

(Amendement 38)

Artikel 7

1. De lidstaten zorgen ervoor dat gerechtelijke en/of administratieve procedures voor de handhaving van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen beschikbaar zijn voor eenieder die zich benadeeld acht doordat het beginsel van gelijke behandeling niet jegens hem of haar is toegepast, zelfs na de beëindiging van de verhouding waarin die persoon zou zijn gediscrimineerd.

1. De lidstaten zorgen ervoor dat gerechtelijke en/of administratieve procedures voor de handhaving van de uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen beschikbaar zijn voor eenieder die zich benadeeld acht doordat het beginsel van gelijke behandeling niet jegens hem of haar is toegepast, zelfs na de beëindiging van de verhouding waarin die persoon zou zijn gediscrimineerd. ***De rechtsmiddelen waar een beroep op kan worden gedaan komen overeen met de meest effectieve nationale procedures, nadat in voorkomende gevallen en voorzover mogelijk een beroep is gedaan op andere bevoegde autoriteiten.***

2. De lidstaten verlenen steun voor proceskosten overeenkomstig de meest gunstige bepalingen in de nationale wetgeving.

3. Er wordt voorzien in passende bemiddelingsprocedures. Deze bemiddelingsprocedures zijn niet verplicht en doen geen afbreuk aan het recht van klager of klaagster om een beroep te doen op rechtsmiddelen in overeenstemming met artikel 7, lid 1.

2. De lidstaten zorgen ervoor, dat verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen ***namens de eiser met diens***

4. De lidstaten zorgen ervoor, dat verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen ***het recht hebben*** elke

toestemming elke gerechtelijke en/of bestuursrechtelijke procedure voor de naleving van uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen **kunnen instellen**.

gerechtelijke en/of bestuursrechtelijke procedure voor de naleving van uit deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen **in te stellen of te ondersteunen**.

Motivering

Het belangrijkste element van dit amendement is de doelstelling om de toegang tot de rechter bij gevallen van discriminatie te vergemakkelijken. Voor wat betreft het nieuwe artikel 7, lid 2, worden de proceskosten in sommige lidstaten reeds gedekt, hetgeen de norm moet worden in alle nationale juridische stelsels. Voor wat betreft het nieuwe artikel 7, lid 3, kunnen sommige slachtoffers van discriminatie wensen toegang te hebben tot een bemiddelingsprocedure alvorens de zaak voor de rechter te brengen. Hoewel dit kan worden geïnterpreteerd als vallend onder "bestuursrechtelijke procedures", is het omwille van de duidelijkheid en toegankelijkheid van de wetgeving wenselijk om de mogelijkheid van bemiddeling expliciet te noemen. Het voornaamste punt in het laatste deel van het amendement is de mogelijkheid voor organisaties om een zaak voor te brengen zonder toestemming van een slachtoffer, met name wanneer de discriminatie een groep personen treft en het niet haalbaar is om de goedkeuring van elke betrokken persoon te verkrijgen.

(Amendement 39)

Artikel 8, lid 1

1. De lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale rechtsstelsels, de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat wanneer iemand die zich door niet-toepassing te zijnen aanzien van het beginsel van gelijke behandeling benadeeld acht, voor de rechter of een andere bevoegde instantie feiten aanvoert die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden, de verweerder dient te bewijzen dat het beginsel van gelijke behandeling niet werd geschonden.

1. De lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale rechtsstelsels, de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat wanneer iemand die zich door niet-toepassing te zijnen aanzien van het beginsel van gelijke behandeling benadeeld acht, voor de rechter of een andere bevoegde instantie feiten aanvoert die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden, de verweerder dient te bewijzen dat het beginsel van gelijke behandeling niet werd geschonden. **De eiser geniet het eventuele voordeel van de twijfel.**

Motivering

In geval van beweerde discriminatie heeft de verweerder of gedaagde alle troeven in handen. In de eerste plaats moet de eiser aantonen dat de zaak gerechtvaardigd lijkt, en zelfs dan heeft de eiser alleen de beschikking over de informatie die de gedaagde hem of haar heeft verstrekt of waar de rechtbank de gedaagde om heeft verzocht. De laatste toegevoegde zin van dit amendement verduidelijkt slechts dat aan het eind van het proces de eiser een eventueel voordeel van de twijfel geniet.

(Amendement 40)

Artikel 8 bis (nieuw)

8 bis Overheidsinstanties en werkgevers houden statistieken bij betreffende de werkgelegenheid en opleiding van personen die onder het bereik van deze richtlijn vallen. Deze dienen regelmatig te worden voorgelegd aan de onafhankelijke instantie of instanties, opgericht krachtens artikel 12.

Motivering

Door statistieken te verzamelen over de participatiegraad van groepen met een achterstand is men meer gespist op het voorkomen van discriminatie. Dergelijke statistieken kunnen ook een duidelijk bewijs vormen voor gevallen van discriminatie. Bovendien kunnen dergelijke statistieken worden gebruikt bij het opstellen van de jaarverslagen die worden genoemd in artikel 16 bis (nieuw).

(Amendement 41)
Artikel 9 bis (nieuw)

Nakoming van contracten
De lidstaten mogen bij de toekenning van contracten en subsidies rekening houden met de mate waarin een onderneming of organisatie zich in het verleden heeft gehouden aan nationale regelgeving voor de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, met inbegrip van de naleving van nationale bepalingen van andere lidstaten dan de betreffende lidstaat.

Motivering:

De nakoming van contracten is van speciaal belang voor het antidiscriminatiebeleid van de EU. Terwijl de interne markt is opgezet om gelijkwaardige toegang tot dergelijke contracten voor alle bedrijven in de EU te waarborgen, is de bezorgdheid geuit dat dit het onbedoelde gevolg heeft dat de mogelijkheden voor de nakoming van contracten en maatregelen om gelijke behandeling te bevorderen worden beperkt. Dit nieuwe artikel beoogt het voor de autoriteiten expliciet mogelijk te maken om de nakoming van contracten of positieve maatregelen op te nemen in openbare aanbestedingen.

(Amendement 42)
Artikel 10, lid 1

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, gepaste inlichtingen wordt verspreid over de maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, gepaste inlichtingen ***in begrijpelijke taal, zonder jargon, initialen en afkortingen,*** wordt verspreid over de maatregelen die ingevolge

deze richtlijn zijn genomen.

Motivering

De Europese wetgeving, en verklaringen daarvan, worden vaak onduidelijk gemaakt door het gebruik van jargon en ontoegankelijk taalgebruik. We moeten ons ervan vergewissen dat de lidstaten de moeite nemen om de functie en het belang van deze richtlijn mede te delen in een taal die door iedereen kan worden begrepen.

(Amendement 43)

Artikel 10, lid 2

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde overheidsdiensten op een gepaste manier worden ingelicht over alle nationale maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde overheidsdiensten, ***in alle gevallen met participatie van het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat***, op een gepaste manier worden ingelicht over alle nationale maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen, ***en dat in alle overheidsorganen, met inbegrip van de organen die voor sociale bescherming en sociale zekerheid verantwoordelijk zijn, opleidingen worden opgezet die de bepalingen van de richtlijn tot onderwerp hebben.***

Motivering

Het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat moet er altijd bij worden betrokken wanneer het gaat om informatie die relevant is voor de uitvoering van deze richtlijn door alle lidstaten.

(Amendement 44)

Artikel 10, lid 3 (nieuw)

3. De lidstaten en de organisaties die bevoegd zijn voor de bestrijding van discriminatie op de in deze richtlijn bedoelde gebieden dragen door deze verspreiding bij aan de sensibilisering van de samenleving ten aanzien van het bevorderen van gelijkheid en het bestrijden van discriminatie.

Motivering

Een belangrijk middel in de in deze richtlijn beoogde discriminatiebestrijding is de sensibilisering van het publiek. Daarom moet de informatie over de door de lidstaten krachtens deze richtlijn genomen maatregelen vergezeld gaan van maatregelen tot sensibilisering van de samenleving.

(Amendement 45)
Artikel 11, lid 1

Sociale dialoog

1. De lidstaten nemen passende maatregelen ter stimulering van de sociale dialoog tussen de sociale partners teneinde onder meer door controle op de handelwijze op het werk, collectieve overeenkomsten, gedragscodes, onderzoek of uitwisseling van ervaringen en goede praktijken, de gelijke behandeling te bevorderen.

Sociale dialoog

1. De lidstaten nemen passende maatregelen ter stimulering van de sociale dialoog tussen de sociale partners teneinde onder meer door controle op de handelwijze op het werk, collectieve overeenkomsten, gedragscodes, onderzoek of uitwisseling van ervaringen, goede praktijken **en opleidingen voor hun leden betreffende de bepalingen van de richtlijn** de gelijke behandeling te bevorderen.

Motivering:

In de praktijk doen veel problemen rond discriminatie zich voor op de werkplek. Het is daarom belangrijk dat niet alleen de controle van praktijken op de werkplek en de gedragscodes bevorderd wordt, maar dat er ook aandacht wordt besteed aan opleidingen voor vertegenwoordigers van de sociale partners, zoals ook voorgesteld voor overheidsinstellingen, aangezien de sociale partners in principe de normen voor de werkplek zullen vaststellen.

(Amendement 46)
Artikel 11, lid 3 (nieuw)

3. De lidstaten moedigen de bevoegde autoriteiten aan om ter bevordering van gelijke behandeling de civiele dialoog met de betrokken verenigingen en non-gouvernementele organisaties te stimuleren.

Motivering:

Het is belangrijk om naast de sociale dialoog tussen de sociale partners specifiek de civiele dialoog met NGO's te noemen.

(Amendement 47)
Artikel 12, lid 1

Onafhankelijke organen

1. De lidstaten voorzien in een onafhankelijk orgaan of organen voor de bevordering van het beginsel van gelijke behandeling van personen van verschillend ras of verschillende etnische afstamming. Deze organen kunnen deel uitmaken van onafhankelijke agentschappen die op nationaal vlak zijn belast met de verdediging

Onafhankelijke organen

1. De lidstaten voorzien in een onafhankelijk orgaan of organen voor de bevordering van het beginsel van gelijke behandeling van personen **of groepen personen** van verschillend ras of verschillende etnische afstamming. Deze **onafhankelijke** organen kunnen deel uitmaken van onafhankelijke agentschappen die op nationaal vlak zijn

van de mensenrechten of de bescherming van de rechten van personen.

belast met de verdediging van de mensenrechten of de bescherming van de rechten van personen. **Het moeten publiekrechtelijke agentschappen zijn, die evenwel los van de regeringen staan en onafhankelijk daarvan opereren; zij moeten niet het verlengde vormen van een of ander ministerie. Evenmin moeten ze worden opgezet in de vorm van een non-gouvernementele organisatie. De staten bevorderen de coördinatie van de activiteiten van de verschillende organisaties die bevoegd zijn voor de discriminatiebestrijding en de bevordering van gelijkheid.**

Motivering:

De onafhankelijke organen zullen in staat zijn personen bij te staan die het slachtoffer zijn van discriminatie en zullen de opleidings- en voorlichtingstaken vervullen die in de richtlijn zijn vastgelegd. Dit artikel brengt de richtlijn in overeenstemming met de aanbevelingen van de Europese Commissie tegen racisme en intolerantie betreffende gespecialiseerde organen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat op nationaal niveau. De discriminatie op verschillende gebieden en om verschillende redenen (ras, godsdienst) vormt geen afgesloten compartiment. De verschillende vormen van discriminatie overlappen elkaar vaak. Daarom lijkt het redelijk zorg te dragen voor de activiteiten van de verschillende organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de discriminatiebestrijding.

(Amendement 48)
Artikel 12, lid 2

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen, **verenigingen of non-gouvernementele organisaties** over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, **hiernaar onderzoek in te stellen en hierover adviezen uit te brengen, en om** onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden **en sensibiliseringscampagnes te ondernemen;**

Motivering

Het amendement beoogt te waarborgen dat zowel non-gouvernementele organisaties als

individuele personen bewijsmateriaal bij het onafhankelijke orgaan kunnen indienen, waardoor dit artikel in overeenstemming gebracht wordt met het amendement op artikelen 7 inzake de verdediging van rechten en, alsmede dat de onafhankelijke organen over voldoende middelen beschikken om hun taken als bepaald in dit artikel te vervullen. Sensibiliseringscampagnes vormen een belangrijke bijdrage aan de bevordering van gelijke kansen.

(Amendement 49)
Artikel 12, lid 3 (nieuw)

Voor zover dit voor hun werkzaamheden van belang is, dienen deze onafhankelijke organen inzagerecht te krijgen in vertrouwelijke gegevens onder meer uit de loon- en personeelsbestanden van bedrijven, organisaties en administraties;

Motivering

Om discriminaties en ongelijke behandeling te detecteren en te bewijzen kan het nodig zijn om toegang te krijgen tot vertrouwelijke informatie van organisaties en bedrijven. Het is dan ook aangewezen om het onafhankelijk orgaan met deze bevoegdheid uit te rusten.

(Amendement 50)
Artikel 14

De lidstaten stellen het stelsel van sancties die van toepassing zijn op schendingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen vast en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de toepassing van die sancties te waarborgen. De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 15, lid 1, genoemde termijn van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

De lidstaten stellen het stelsel van sancties die van toepassing zijn op schendingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen vast en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de toepassing van die sancties te waarborgen. ***Dit houdt in het bij wet strafbaar stellen van:***

- a) aanzetten of pressie uitoefenen tot discriminatie op grond van ras of religie;***
- b) het oprichten of instandhouden van organisaties die aanzetten of pressie uitoefenen tot dergelijke vormen van discriminatie, alsmede het lidmaatschap van dergelijke organisaties en het geven van steun, financieel of anderszins, aan dergelijke organisaties;***
- c) besluiten of activiteiten van overheidsorganen of -instellingen die discriminatie op grond van ras of religie inhouden van personen, groepen van personen of instellingen;***
- d) het financieren, verdedigen of steunen***

door overheidsorganen of -instellingen van discriminatie op grond van ras of religie van personen, groepen van personen of instellingen.

De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 15, lid 1, genoemde termijn van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede.

Motivering:

De tekst van het amendement zorgt ervoor dat de bepalingen inzake sancties en strafmaatregelen overeenstemmen met de formulering van het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie van de VN, met name artikel 4, en geeft een duidelijker omschrijving van de feiten die overeenkomstig de richtlijn bij wet strafbaar worden gesteld.

(Amendement 51)

Artikel 15, eerste alinea

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis ***en doen aan de Commissie de tekst toekomen van de bepalingen in de nationale wetgeving die reeds zijn aangenomen of worden aangenomen en die het terrein van deze richtlijn tot onderwerp hebben.***

Motivering:

Omdat de lidstaten in het recente verleden slechts mondjesmaat informatie hebben verstrekt over de maatregelen die zijn genomen voor de tenuitvoerlegging van verschillende richtlijnen betreffende het sociale beleid, wordt met dit amendement benadrukt dat het van belang is te rapporteren over zowel de maatregelen die zijn genomen om de richtlijn na te leven als over de instrumenten die reeds in gebruik zijn, zodat een goede evaluatie van de effecten van de richtlijn mogelijk is.

(Amendement 52)

Artikel 16

De lidstaten ***delen de Commissie uiterlijk twee jaar*** na de in artikel 15 genoemde termijn alle inlichtingen mede die de

De lidstaten ***dienen zich in te spannen om binnen een jaar*** na de in artikel 15 genoemde termijn ***en vervolgens om de***

Commissie nodig heeft om een verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van deze richtlijn op te stellen.

twee jaar bij de Commissie een verslag in te dienen van de wetgevende, gerechtelijke, administratieve of andere maatregelen die zij hebben genomen overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijnen, teneinde de Commissie in staat te stellen een verslag aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van deze richtlijn op te stellen.

2. Om haar verslag op te stellen, kan de Commissie de lidstaten om aanvullende informatie verzoeken en neemt zij informatie in overweging die is ontvangen van non-gouvernementele organisaties.

3. In haar verslag doet de Commissie voorstellen en algemene aanbevelingen gebaseerd op de bestudeerde verslagen en de informatie van de lidstaten en non-gouvernementele organisaties.

Motivering:

Controle op en evaluatie van de richtlijn is van essentieel belang om te waarborgen dat de richtlijn in de praktijk en in gemeenschappen in de gehele Unie de gewenste uitwerking heeft. Dit amendement versnelt niet alleen het evaluatieproces, maar waarborgt dat de lidstaten bij het opstellen van hun reguliere verslagen aan de Commissie inzake de tenuitvoerlegging van de richtlijn aandacht besteden aan de non-gouvernementele organisaties die rechtstreeks contact hebben met de groepen die getroffen worden door discriminatie. Omdat de informatie in feite pas over 3 jaar verstrekt hoeft te worden, houdt dit geen onredelijke financiële belasting in voor de lidstaten.

(Amendement 53)
Artikel 16 bis (nieuw)

Controle

1. Binnen een jaar na goedkeuring van deze richtlijn stelt het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat standaardcriteria op om jaarlijks de voortgang van de lidstaten vast te stellen bij het nastreven van de doelstellingen van deze richtlijn. De criteria zijn gebaseerd op de niet uitputtende lijst in de bijlage.
2. Vanaf een jaar na de in artikel 15 genoemde datum dienen de lidstaten bij

het Europees waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat de resultaten in van de jaarlijkse controle gebaseerd op de omschreven criteria.

Motivering:

Controle op en evaluatie van de richtlijn is van essentieel belang te waarborgen dat de richtlijn in de praktijk en in gemeenschappen in de gehele Unie de gewenste uitwerking heeft. De controlerende taak moet door alle betrokkenen worden uitgeoefend: de Commissie, de lidstaten, onafhankelijke organen, NGO's en, door middel van dit amendement, het Europees waarnemingscentrum in Wenen, wiens taak kan worden uitgebreid door hieraan de specifieke controle van de voortgang in de lidstaten bij het nastreven van de doelstellingen van de richtlijn toe te voegen. Een niet-uitputtende lijst van de criteria waar het centrum deze controle op dient te baseren is opgenomen in de bijlage.

(Amendement 54)

BIJLAGE (nieuw)

***NIET-UITPUTTENDE LIJST VAN
STANDAARDCRITERIA VOOR
JAARLIJKSE CONTROLE VAN DE
VOORTGANG IN DE LIDSTATEN BIJ
DE TENUITVOERLEGGING VAN DE
BEPALINGEN IN DEZE RICHTLIJN***

- 1. het aantal klachten betreffende discriminatie dat bij de onafhankelijke organen wordt ingediend door personen, groepen van personen of verenigingen en de resultaten van deze klachten;***
- 2. het aantal klachten betreffende discriminatie dat is ingediend ter beslechting of voor het vinden van een oplossing;***
- 3. het aantal van bovengenoemde klachten dat gegrond was, het aantal dat ongegrond was en het aantal dat is opgelost door bemiddeling tussen partijen;***
- 4. een opsplitsing van deze klachten naar de belangrijkste raciale of etnische groeperingen;***
- 5. maatregelen die zijn genomen ter verspreiding van informatie over het beginsel van gelijke behandeling, de verplichtingen die hieruit voortvloeien en de procedures ter handhaving ervan***
 - in alle regio's, provincies, e.d.,***
 - aan alle etnische en raciale groeperingen, met betrekking tot verschillende taalvaardigheden,***
 - in alle sociale en economische sectoren,***

- *aan werkgevers en werknemers,*
- *aan alle verenigingen, organisaties of agentschappen op relevante gebieden,*
- *aan de nationale en lokale, alsmede de gespecialiseerde (bijvoorbeeld op het gebied van handel, cultuur of minderheden) media;*

6. maatregelen die zijn genomen om te voorzien in doeltreffende opleidingen voor alle personen die betrokken zijn bij de gerechtelijke en/of administratieve procedures betreffende de behandeling en beslechting of oplossing van klachten betreffende discriminatie.

7. de methoden die de lidstaten hebben toegepast om informatie over deze richtlijn te verspreiden en de wijze waarop de bepalingen van deze richtlijn worden begrepen door de personen die rechtstreeks hierbij zijn betrokken.

Motivering:

Dit amendement is erop gericht een leidraad te geven aan het Europees waarnemingscentrum en enig ander orgaan dat onderzoek verricht naar vormen van discriminatie en maatregelen ter bestrijding hiervan in de lidstaten. De lijst is niet uitputtend, maar de opgesomde criteria dragen bij aan de controle op terugkerende vormen van discriminatie en trends op dit gebied, alsmede van de voortgang bij het nastreven van de doelstellingen van de richtlijn.

8 mei 2000

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Rapporteur voor advies: Arlene McCarthy

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 1 januari 2000 Arlene McCarthy tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 17/18 april en 8/9 mei 2000.

Op dezelfde vergadering hechtte zij met 12 stemmen voor en 5 tegen bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende amendementen.

Bij de stemming waren aanwezig: Rainer Wieland (waarnemend voorzitter); Willi Rothley (ondervoorzitter); Arlene McCarthy (rapporteur voor advies); Maria Berger, Brian Crowley, Jean-Maurice Dehousse, Evelyne Gebhardt, Malcolm Harbour, Heidi Anneli Hautala, Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Donald Neil MacCormick, Manuel Medina Ortega, Bill Miller, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten, Francesco Enrico Speroni, Gary Titley en Diana Paulette Wallis.

BEKNOPTE MOTIVERING

Achtergrond/motivering

Het voorstel voor een richtlijn is gebaseerd op artikel 13 van het EG-Verdrag zoals gewijzigd door het Verdrag van Amsterdam¹ en beoogt de tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling voor mensen van verschillende raciale of etnische afstamming in de Europese Unie. Hier wordt een minimumkader tot stand gebracht voor het verbod op discriminatie op grond van ras of etnische afstamming. Aldus is een minimale wettelijke bescherming verzekerd en wordt een gemeenschappelijke definitie van onwettige discriminatie en een gemeenschappelijk minimumverhaalrecht vastgesteld. Er zij op gewezen dat artikel 13 zodanig is geformuleerd dat iedere wetgeving ter bestrijding van discriminatie strikt beperkt is tot de werkingssfeer van het EG-Verdrag. Het vereiste unanieme besluit van de Raad en de simpele raadpleging van het Parlement zijn verdere obstakels voor datgene wat

¹ "Onverminderd de andere bepalingen van dit Verdrag, kan de Raad, binnen de grenzen van de door dit Verdrag aan de Gemeenschap verleende bevoegdheden, met eenparigheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, passende maatregelen nemen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid te bestrijden."

door "passende maatregelen" overeenkomstig artikel 13 kan worden bereikt.

Zoals de Commissie terecht opmerkt is er, alhoewel de internationale gemeenschap en de lidstaten hun instrumentarium ter bestrijding van racisme hebben versterkt en de Europese instellingen zich herhaaldelijk hebben verplicht om de rechten van de mens te verdedigen en zij racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme hebben veroordeeld, geen aanleiding voor zelfgenoegzaamheid. Integendeel, meer dan vijftig jaar na de holocaust zijn er alom nog mensen die alle vormen van racisme verdedigen en daaraan deelnemen. Uw rapporteur is het met de Commissie eens dat de oplossing grotendeels moet worden gezocht door middel van wettelijke maatregelen en een verhaalrecht, met name voor zover deze kunnen bijdragen tot het ontstaan van bepaalde attitudes in de samenleving. Aanbevolen maatregelen zijn dat de Unie haar verknochtheid aan fundamentele waarden bekrachtigt, bevestiging van een gecoördineerde werkgelegenheidsstrategie en ontwikkeling van een zo ruim mogelijke toegang tot onderwijs en opleidingen van goede kwaliteit. Uw rapporteur onderstreept dat de verbintenis van de Unie om discriminatie op grond van ras of etnische afstamming uit te bannen bijzonder belangrijk is met het oog op de voorbereiding van de kandidaat-landen op de toetreding omdat in veel van deze landen racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme alledaagse verschijnselen zijn. Met name in dit verband is het voorstel van het grootste belang (zie het advies dat de commissie onlangs heeft uitgebracht inzake de mededeling over de strijd tegen racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme in de kandidaat-landen).

Het voorstel voor een richtlijn gaat echter op bepaalde punten niet ver genoeg en de door de commissie ingediende amendementen hebben ten doel de geconstateerde tekortkomingen te verhelpen waarbij echter de bevoegdheden van de Gemeenschap niet worden overschreden.

In de eerste plaats wordt in het voorstel geen rekening gehouden met discriminatie op grond van culturele, godsdienstige of etnische factoren waarvan antisemitisme het meest beruchte voorbeeld is. Deze vorm van discriminatie, met name tegen de Roma, is schering en inslag in de kandidaat-landen.

In de tweede plaats dient ook de aanzet tot rassendiscriminatie te worden beschouwd als discriminatie in de zin van de onderhavige richtlijn. Uw rapporteur is van opvatting dat hieronder moet worden verstaan het loochenen van de holocaust en gelijksoortige pogingen om vaststaande historische feiten te ontkennen met een xenofobisch of antisemitisch oogmerk.

In de derde plaats zou de richtlijn niet moeten zwijgen over het wijdverbreide probleem van het institutionele racisme.

AMENDEMENTEN

De Commissie juridische zaken en interne markt verzoekt de ten principale bevoegde Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

(Amendement 1)

In de gehele tekst

"op grond van ras *of/en* etnische afstamming...")

"op grond van ras, etnische afstamming *of cultuur*

Motivering:

Behoeft geen betoog.

(Amendement 2)

Overweging 9

Om de ontwikkeling van democratische en verdraagzame samenlevingen te waarborgen, die de deelname van eenieder, ongeacht ras of etnische afstamming, mogelijk maakt moet *een bepaald optreden* op het gebied van discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verder gaan dan de toegang tot werk in loondienst of als zelfstandige en betrekking hebben op gebieden zoals het onderwijs, de sociale bescherming en de sociale zekerheid, sociale voordelen en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

Om de ontwikkeling van democratische en verdraagzame samenlevingen te waarborgen, die de deelname van eenieder, ongeacht *zijn* ras, etnische afstamming *of cultuur*, mogelijk maakt, moeten *specifieke maatregelen* op het gebied van discriminatie op grond van ras, etnische afstamming *of cultuur* verder gaan dan de toegang tot werk in loondienst of als zelfstandige en betrekking hebben op gebieden zoals onderwijs, sociale bescherming en sociale zekerheid, sociale voordelen en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten *en worden uitgebreid tot het probleem van het institutionele racisme.*

Motivering

Dit amendement beoogt de werkingssfeer van het voorstel uit te breiden tot antisemitisme en soortgelijke vormen van discriminatie (tegen Sikhs, Roma, Sinti enz.)

(Amendement 3)

Overweging 10

Hiertoe dient in de gehele Gemeenschap elke directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming op de gebieden waarop deze richtlijn betrekking heeft, te worden verboden. Dit verbod

Hiertoe dient in de gehele Gemeenschap elke directe of indirecte discriminatie op grond van ras, etnische afstamming *of cultuur* op de gebieden waarop deze richtlijn betrekking heeft (*maar niet*

¹ P B C ..

dient ook voor onderdanen van derde landen te gelden. Dit verbod is niet van toepassing op verschillen in behandeling op grond van nationaliteit.

uitsluitend op deze gebieden), te worden verboden. Dit verbod dient ook voor onderdanen van derde landen te gelden. Dit verbod is niet van toepassing op verschillen in behandeling op grond van nationaliteit.

Motivering

In dit amendement wordt getracht de overtuiging te verwoorden dat alle vormen van directe of indirecte discriminatie in de Gemeenschap moeten worden uitgebannen.

(Amendement 4)

Overweging 11

(11) Het lastig vallen op grond van ras of etnische afstamming van een persoon of een groep personen, dat een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving schept, moet als discriminatie worden beschouwd.

(11) Het lastig vallen op grond van ras etnische afstamming **of cultuur** van een persoon of een groep personen, dat een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving schept, moet als discriminatie worden beschouwd **en dienovereenkomstig elke vorm van aanzet tot rassendiscriminatie, met inbegrip van opzettelijke en bewuste vervalsing van historische documenten en bewijsmateriaal met een xenofobisch of racistisch oogmerk.**

Motivering:

Het amendement heeft ten doel de werking van de richtlijn uit te breiden tot het aanzetten tot rassendiscriminatie, het loochenen van de holocaust e.d.

(Amendement 5)

Overweging 14

Personen die op grond van ras en etnische afstamming zijn gediscrimineerd, dienen over de nodige rechtsbeschermingsmiddelen te beschikken. Om een doeltreffender beschermingsniveau te verschaffen, dienen verenigingen of rechtspersonen eveneens de bevoegdheid te krijgen namens de slachtoffers **de rechten van de verdediging uit te oefenen.**

Personen die op grond van ras en etnische afstamming **of cultuur** zijn gediscrimineerd, dienen over de nodige rechtsbeschermingsmiddelen te beschikken. Om een doeltreffender beschermingsniveau te verschaffen, dienen verenigingen of rechtspersonen eveneens de bevoegdheid te krijgen namens de slachtoffers **een administratieve of gerechtelijke procedure aan te spannen.**

Motivering

Deze wijziging heeft ten doel de overwegingen meer in overeenstemming te brengen met desbetreffende regelgevende gedeelten.

(Amendement 6)

Artikel 2

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

2. *Voor de toepassing* van lid 1 is er:

a) "Directe discriminatie" wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld.

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming ongunstige gevolgen kan hebben, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de etnische afstamming van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

3. Het lastig vallen van een persoon of een groep personen *die met* ras of etnische afstamming *verband houdt en tot* doel of tot gevolg *heeft* een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden waarop artikel 3 betrekking heeft, *is discriminatie in de zin van lid 1.*

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras, etnische afstamming *of cultuur.*

2. *In de zin* van lid 1 is er *sprake van*:

a) directe discriminatie, wanneer iemand op grond van ras, etnische afstamming *of cultuur* minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld;

b) indirecte discriminatie, wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras, etnische afstamming *of cultuur*, ongunstige gevolgen kan hebben, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras, de etnische afstamming *of de cultuur* van personen of een groep van personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn;

3. en lastig vallen van een persoon of een groep personen wegens ras, etnische afstamming *of cultuur, bij alle handelingen, waaronder iedere vorm van aanzet tot rassendiscriminatie, met inbegrip van het geven van een verkeerde voorstelling van vaststaande historische feiten, die* ten doel of tot gevolg hebben een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden, waarop artikel 3 betrekking heeft.

Motivering

Zie amendement 4.

(Amendement 7)

Artikel 3

Materiële werkingssfeer

Binnen de grenzen van de aan de

PE 285.903

Substantieve werkingssfeer

Binnen de grenzen van de aan de

72/84

RR\413112NL.doc

Gemeenschap toegekende bevoegdheden is deze richtlijn van toepassing op:

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en bij- en omscholing;

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging;

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een bepaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden;

e) de sociale bescherming en de sociale zekerheid;

f) sociale voordelen;

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening gehouden met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

h) de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;

Gemeenschap toegekende bevoegdheden is deze richtlijn van toepassing op:

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst, of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen; ***speciale aandacht moet worden geschonken aan de opheffing van institutionele rassendiscriminatie;***

b) de toegang tot alle vormen en niveaus van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, voortgezette beroepsopleiding en bij- en omscholing;

c) de werkgelegenheid en de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en bezoldiging; ***speciale aandacht moet worden geschonken aan de opheffing van institutionele rassendiscriminatie;***

d) het lidmaatschap van en de betrokkenheid bij een werknemers- of werkgeversorganisatie of welke andere organisatie ook waarvan de leden een bepaald beroep uitoefenen, waaronder de voordelen die deze organisaties bieden;

e) de sociale bescherming en de sociale zekerheid;

f) sociale voordelen;

g) het onderwijs, met inbegrip van subsidies en studiebeurzen, daarbij ten volle rekening gehouden met de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de organisatie van de onderwijsstelsels en hun culturele en taalkundige verscheidenheid;

h) de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;

Motivering

Dit amendement betreft institutionele rassenhaat die de voedingsbodem voor racistische attitudes is (bij de politie bij voorbeeld) zodat het feitelijk deel gaat uitmaken van de ethiek van de betrokken instelling. Tevens beoogt het een derogatie tot stand te brengen voor de tewerkstelling van personen door bona fide religieuze gemeenschappen.

9 mei 2000

ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, EXTERNE HANDEL, ONDERZOEK EN ENERGIE

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Rapporteur voor advies: Linda McAvan

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie benoemde op haar vergadering van 28 maart 2000 Linda McAvan tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 28 maart 2000, 18 april 2000 en 9 mei 2000.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende amendementen.

Bij de stemming waren aanwezig: Carlos Westendorp y Cabeza (voorzitter), Renato Brunetta (ondervoorzitter), Linda McAvan (rapporteur), Gordon J. Adam (verving Imelda Mary Read), Ole Andreasen (verving Colette Flesch overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Maria del Pilar Ayuso González (verving Concepció Ferrer), Guido Bodrato, Yves Butel, Felipe Camisón Asensio (verving Christos Folias), Giles Bryan Chichester, Dorette Corbey (verving Erika Mann), Willy C.E.H. De Clercq, Claude J.-M.J. Desama, Andrew Nicholas Duff (verving Nicholas Clegg overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Jonathan Evans (verving John Purvis), Carlo Fatuzzo (verving Umberto Scapagnini overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Glyn Ford, Jacqueline Foster (verving Marjo Tuulevi Matikainen-Kallström), Pat the Cope Gallagher, Michel Hansenne, Malcolm Harbour, Bashir Khanbhai (verving Anders Wijkman), Thierry de La Perriere (verving Elizabeth Montfort), Werner Langen, Caroline Lucas, Nelly Maes, Angelika Niebler, Hervé Novelli (verving Christian Foldberg Rovsing), Reino Kalervo Paasilinna, Yves Piétrasanta, Elly Plooij-van Gorsel, Samuli Pohjamo (verving Astrid Thors), Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Alexander Radwan (verving Peter Michael Mombaur), Mechtild Rothe, Paul Rübig, Ilka Schröder, Konrad K. Schwaiger, Ioannis Theonas (verving Konstantinos Alyssandrakis overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Antonios Trakatellis (verving Dominique Vlasto), Jaime Valdivielso de Cué en Alejo Vidal-Quadras Roca.

AMENDEMENTEN

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie verzoekt de ten principale bevoegde Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

(Amendement 1)

Overweging 11

(11) Het lastig vallen op grond van ras of etnische afstamming van een persoon of een groep personen, dat een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving schept, moet als discriminatie worden beschouwd.

(11) Het lastig vallen van een persoon of een groep personen op grond van ras of etnische afstamming, **of culturele, godsdienstige en etnische factoren die eigen zijn aan die persoon of groep**, dat een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving schept, moet als discriminatie worden beschouwd, **dit geldt eveneens voor elke vorm van of aansporing tot rassenhaat en het ontkennen van bewezen historische feiten met het doel vreemdelingenhaat te kweken.**

Motivering

Aansporing tot rassendiscriminatie vormt een integraal element ervan. Deze opvatting werd al gehuldigd door de Raad in zijn resolutie over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in de sectoren werkgelegenheid en sociale zaken van 5 oktober 1995 (PB C 296 van 10.11.95 blz. 13) en in het gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 over maatregelen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat.

(Amendement 2)

Overweging 11 bis (nieuw)

(11 bis) Overwegende dat de Raad op 15 juli 1996 een gemeenschappelijk optreden ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat heeft goedgekeurd; dat verdere maatregelen in het kader van artikel 29 van het VEU moeten worden genomen om het aanzetten tot rassenhaat en etnisch geweld te voorkomen,

Motivering

Het aanzetten tot rassendiscriminatie vormt daarvan een integraal onderdeel. Deze opvatting werd al erkend door de Raad in zijn resolutie over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in de sectoren werkgelegenheid en sociale zaken van 5 oktober 1995 (PB C 296 van 10.11.95 blz. 13) en het gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 over maatregelen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat. In verband met de opleving in diverse lidstaten van extremistische partijen die racisme en vreemdelingenhaat prediken, is het van vitaal belang zo uitputtend mogelijk gebruik te maken van artikel 29.

¹ PB C

(Amendement 3)

Overweging 16 bis (nieuw)

(16 bis) overwegende dat de scholing van overheidsorganen in de doelstellingen en de bepalingen van deze richtlijn van cruciaal belang is gezien hun verantwoordelijkheid bij de uitvoering van de richtlijn in de gehele Gemeenschap en om het gevaar van institutioneel racisme in deze overheidsorganen zelf ongedaan te maken,

Motivering

Het is essentieel dat de overheid voorziet in scholing in de bepalingen van de richtlijn voor haar vertegenwoordigers die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan in de gehele Gemeenschap, en dat allen die werkzaam zijn in overheidsorganen zoals kantoren voor de uitvoering van de sociale zekerheid zich bewust zijn van de effecten van anti-discriminatiebepalingen en van het belang om het ontstaan van zogenaamd institutioneel racisme te voorkomen.

(Amendement 4)

Overweging 21 bis (nieuw)

(21 bis) overwegende dat het in aansluiting op artikel 3, lid 2 van het EG-Verdrag van vitaal belang is dat deze richtlijn eveneens tot doel heeft ongelijkheid uit te bannen en gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bevorderen, vooral gezien het feit dat vrouwen in onevenredige mate te lijden hebben onder vele vormen van discriminatie, en overwegende dat het Gemeenschapsrecht inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen in het licht van deze richtlijn dient te worden herzien.

Motivering

Vrouwen lijden vaak onder een dubbele discriminatie wegens hun sekse en hun etnische afkomst. Het amendement wil niet alleen daarop wijzen maar het wil tevens de aandacht vestigen op het artikel in het Verdrag waarin het fundament wordt gelegd voor gelijke behandeling op alle werkterreinen van de Unie, met inbegrip van deze richtlijn, die ook gevolgen zal hebben voor het bestaande Gemeenschapsrecht betreffende gelijke behandeling.

(Amendement 5)

Overweging 22 bis (nieuw)

(22 bis) overwegende dat deze richtlijn een deel wordt van de communautaire wetgeving die de kandidaat-lidstaten vóór de toetreding ten uitvoer moeten leggen; dat de kandidaat-lidstaten tot die tijd

volledig op de hoogte moeten worden gehouden van de gevolgen van deze richtlijn zodat zij er bij hun toetreding volledig aan kunnen voldoen.

Motivering

In aansluiting op de resolutie die het Parlement op 16 maart 2000 heeft aangenomen over bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in kandidaat-lidstaten, is het van cruciaal belang dat er gelet wordt op de tenuitvoerlegging van de gehele richtlijn in de kandidaat-lidstaten.

(Amendement 6)

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen, ongeacht ras of etnische afstamming, in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

Doel

Deze richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen, ongeacht ras of etnische afstamming, in de lidstaten van de Europese Unie ten uitvoer te leggen.

Motivering

Niet van toepassing op de Nederlandse tekst.

(Amendement 7)

Artikel 2

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

2. Voor de toepassing van lid 1 is er:
a) "Directe discriminatie" wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld.

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming ongunstige gevolgen kan hebben, tenzij die bepaling, maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de

1. Voor deze richtlijn wordt onder het beginsel van gelijke behandeling de afwezigheid verstaan van directe of indirecte discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, **of culturele, godsdienstige en etnische factoren die eigen zijn aan de betrokken persoon of personen.**

2. Voor de toepassing van lid 1 is er:
a) "Directe discriminatie" wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming **of culturele, godsdienstige en etnische factoren die aan die persoon eigen zijn,** minder gunstig wordt behandeld dan iemand anders wordt, is of zou worden behandeld.

b) "Indirecte discriminatie" wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze voor een persoon of een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming, **of gekenmerkt door culturele, godsdienstige en etnische factoren die eigen zijn aan die persoon of groep personen** ongunstige gevolgen kan hebben, tenzij die bepaling,

etnische afstamming van een persoon of een groep personen en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

3. Het lastig vallen van een persoon of een groep personen die met ras of etnische afstamming verband houdt en tot doel of tot gevolg heeft een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden waarop artikel 3 betrekking heeft, is discriminatie in de zin van lid 1.

maatstaf of handelwijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel dat geen verband houdt met het ras of de etnische afstamming van een persoon of een groep personen **dan wel met de culturele, godsdienstige en etnische factoren die eigen zijn aan die persoon of groep van personen** en de middelen om dat doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.

3. Het lastig vallen van een persoon of een groep personen die met ras of etnische afstamming verband houdt **dan wel met culturele, godsdienstige en etnische factoren die eigen zijn aan die persoon of groep personen, met inbegrip van aansporing tot rassendiscriminatie in welke vorm dan ook en de ontkenning van bewezen historische feiten** en tot doel of tot gevolg heeft een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden waarop artikel 3 betrekking heeft, is discriminatie in de zin van lid 1.

Motivering

Het is vaak moeilijk een grens te trekken tussen discriminatie op grond van ras en etniciteit en discriminatie op grond van godsdienst. Een aantal gemeenschappen zoals de Moslims, de Roma, de Joden en de Sikhs worden gedefinieerd door een mengsel van etnische, godsdienstige en culturele elementen; dit moet in de richtlijn tot uiting komen. Bovendien vormt aanzetting tot rassendiscriminatie een integraal deel hiervan. Deze opvatting werd al erkend door de Raad in zijn resolutie over de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat in de sectoren werkgelegenheid en sociale zaken van 5 oktober 1995 (PB C 296 van 10.11.95 blz. 13) en het gemeenschappelijk optreden van 15 juli 1996 over maatregelen ter bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat. In verband met de opleving in diverse lidstaten van extremistische partijen die racisme en vreemdelingenhaat prediken, is het van vitaal belang dat het begrip aansporing tot discriminatie in de richtlijn wordt opgenomen om het fundament te leggen voor maatregelen tegen bijvoorbeeld vertegenwoordigers van politieke partijen die racistische opvattingen ventileren, teneinde discriminatoire acties tegenover slachtoffers te voorkomen.

(Amendement 8)

Artikel 3, lid a)

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, **onbetaald werk en vrijwilligerswerk**, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder

begrepen;

Motivering

Onbetaald werk en vrijwilligerswerk dienen ook onder de werkingssfeer van de richtlijn te worden gebracht.

(Amendement 9)

Artikel 9

Represailles

De lidstaten voeren in hun rechtsorde de nodige maatregelen in om personen te beschermen tegen nadelige behandelingen of nadelige gevolgen die een al dan niet rechtstreekse reactie zijn op een klacht of een gerechtelijke procedure om de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling af te dwingen

Represailles

De lidstaten voeren in hun rechtsorde de nodige maatregelen in om personen te beschermen tegen nadelige behandelingen of nadelige gevolgen die een al dan niet rechtstreekse reactie zijn op een klacht of een gerechtelijke procedure om de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling af te dwingen

Motivering

Niet van toepassing op de Nederlandse tekst.

(Amendement 10)

Artikel 12, lid 2

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden.

Motivering

Niet van toepassing op de Nederlandse tekst.

8 mei 2000

ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GELIJKE KANSEN

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

inzake het voorstel voor een richtlijn van de Raad houdende tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (COM(1999) 566 – C5-0067/2000 – 1999/0253(CNS))

Rapporteur voor advies: Maria Martens

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen benoemde op haar vergadering van 23 februari 2000 Maria Martens tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 17 en 18 april 2000.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de hierna volgende amendementen.

Bij de stemming waren aanwezig: de leden Maj Britt Theorin (voorzitter), Marianne Eriksson (ondervoorzitter), Miet Smet (voor de rapporteur), Armonia Bordes, Ilda Figueiredo (verving Geneviève Fraisse), Koldo Gorostiaga Atxalandabaso, Lissy Gröner, Christa Kläß, Rodi Kratsa, Emilia Franziska Müller, Christa Prets, Patsy Sörensen en Joke Swiebel.

AMENDEMENTEN

De Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen verzoekt de ten principale bevoegde Commissie rechten van de vrouw en gelijke kansen onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Door de Commissie voorgestelde tekst¹

Amendementen van het Parlement

(Amendement 1)

Overweging 7 bis (nieuw)

(7 bis) Bijzondere aandacht verkrijgen vrouwen en meisjes die door hun verschillende ras of etnische afstamming dubbel worden gediscrimineerd.

Motivering

Vrouwen gaan dikwijls gebukt onder tweeledige discriminatie, op grond van het geslacht waartoe zij behoren en op grond van ras of etnische afstamming. Dit amendement wil deze realiteit onderstrepen, maar ook verwijzen naar het verdragsartikel dat de basis vormt van de dimensie gelijkheid tussen mannen en vrouwen waarmee bij de activiteiten van de Europese

¹ PB C

Gemeenschap rekening wordt gehouden, met name door deze richtlijn.

(Amendement 2)

Overweging 8bis (nieuw)

(8 bis) De EU-adviescommissie racisme en vreemdelingenhaat heeft in 1997 in het kader van het internationale jaar tegen het racisme een Handvest van de Europese politieke partijen voor een niet-racistische samenleving voorgesteld, dat door de Europese politieke partijen is ondertekend.

Motivering

Tijdens het Europese jaar tegen het racisme heeft de adviescommissie een Handvest uitgewerkt, dat inmiddels door alle Europese partijen werd ondertekend. Dit instrument omvat defensieve acties (aanbeveling om niet samen te werken met groepen die vreemdelingenhaat propageren), maar ook een aantal bredere positieve maatregelen (stimuleren van minderheidsgroepen om actief aan de politiek deel te nemen). Het geeft een bijkomende stimulans voor de inzet van de Unie in de strijd tegen discriminatie en voor gelijke kansen.

(Amendement 3)

Artikel 2, lid 3

3. Het lastig vallen van een persoon of een groep personen die met ras of etnische afstamming verband houdt en tot doel of tot gevolg heeft een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden waarop artikel 3 betrekking heeft, is discriminatie in de zin van lid 1.

3. Het lastig vallen van een persoon of een groep personen die met ras of etnische afstamming verband houdt en tot doel of tot gevolg heeft een intimiderende, vijandige, beledigende of storende omgeving te scheppen op een van de gebieden waarop artikel 3 betrekking heeft, ***of op grond waarvan de betrokkene redelijkerwijs mag aannemen dat bezwaren hiertegen zijn positie negatief zouden kunnen beïnvloeden***, is discriminatie in de zin van lid 1.

Motivering

Dit amendement brengt de tekst meer in overeenstemming met nationale en internationale documenten over pesterijen (ongewenste intimiteiten) en maakt het mogelijk het lastig vallen van personen niet uitsluitend te zien in verband met een vijandige werkomgeving maar ook als middel tot discriminatie van personen voor wat hun arbeidsvoorwaarden betreft.

(Amendement 4)

Artikel 3, sub a)

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectiecriteria

a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, ***onbezoldigde arbeid of***

en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

vrijwilligerswerk, met inbegrip van de selectiecriteria en de wervingsvoorwaarden, ongeacht de sector of de bedrijfstak en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, bevordering daaronder begrepen;

Motivering

Met name vrouwen verrichten vaak onbetaalde arbeid of vrijwilligerswerk.

(Amendement 5)

Artikel 5

Positieve actie

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten maatregelen in stand te houden of aan te nemen die zijn bedoeld om de nadelen van een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde afstamming te voorkomen of te compenseren.

Positieve actie

Het beginsel van gelijke behandeling zal geen lidstaat beletten maatregelen in stand te houden of aan te nemen die specifieke voordelen opleveren zodat het ondervertegenwoordigde personen of groepen personen gemakkelijker wordt gemaakt om volledig aan het sociale en economische leven deel te nemen of om de nadelen van een groep personen van een bepaald ras of een bepaalde afstamming te voorkomen of te compenseren.

Motivering

Hiermede wordt de richtlijn in meerdere mate afgestemd op artikel 141, lid 4 van het Verdrag waarvan de eerste zin het doel van positieve actie aangeeft: "om volledige gelijkheid van mannen en vrouwen te verzekeren ... kan een lidstaat ... maatregelen aannemen om de uitoefening van een beroepsactiviteit door het ondervertegenwoordigde geslacht te vergemakkelijken...."

(Amendement 6)

Artikel 7, lid 2 bis (nieuw)

2 bis. De lidstaten zorgen ervoor dat organisaties, verenigingen of andere rechtspersonen, wier doel het is discriminatie zoals bedoeld in deze richtlijn te bestrijden, gebruik kunnen maken van iedere gerechtelijke en/of administratieve procedure voor de uitvoering van de door deze richtlijn bepaalde verplichtingen.

Motivering

Dit is voor vrouwen uiterst belangrijk. Op grond van hun bijzondere situatie hebben zij dikwijls niet de mogelijkheid of de moed van hun rechten gebruik te maken.

(Amendement 7)

Artikel 10, lid 1

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, **gepaste** inlichtingen worden verspreid over de maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

1. De lidstaten zorgen ervoor, dat op hun grondgebied, en in het bijzonder in instellingen voor beroepsopleiding en onderwijs en op het werk, **adequate** inlichtingen worden verspreid over de maatregelen die ingevolge deze richtlijn zijn genomen.

Motivering

Dit is een taalkundig amendement.

(Amendement 8)

Artikel 12, lid 2

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen voor onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat die onafhankelijke organen onder meer tot taak hebben klachten van personen over discriminatie op grond van ras of etnische afstamming in ontvangst te nemen en te behandelen, onderzoek of enquêtes te organiseren inzake discriminatie op grond van ras of etnische afstamming, alsmede verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen voor onderwerpen die met discriminatie op grond van ras of etnische afstamming verband houden **en bewustmakingscampagnes te lanceren zonder dat dit onkosten met zich meebrengt voor de eisende persoon, organisatie of vereniging.**

Motivering

Bewustmakingscampagnes dragen in belangrijke mate bij aan de bevordering van de gelijke kansen.

(Amendement 9)

Artikel 12, lid 2, alinea 1 bis (nieuw)

Deze organen stellen een speciale dienst in die over geschoold personeel beschikt, waarvan de opdracht luidt adequate juridische bijstand te verlenen aan personen en name aan vrouwen van een ander ras of van een andere etnische afstamming.

Motivering

Deze toevoeging is noodzakelijk omdat personen van een ander ras of een andere etnische

afstamming in vele gevallen niet zodanig met de wetgeving bekend zijn dat zij voor hun rechten kunnen opkomen.

(Amendement 10)

Artikel 16, alinea 1 bis (nieuw)

Het in dit artikel bedoelde verslag moet een duidelijk overzicht geven van de passende maatregelen die zijn getroffen ten gunste van vrouwen van een ander ras of een andere etnische afstamming.

Motivering

Dit amendement behoeft geen nadere toelichting.